

ČD

magazin
pro vás

Reklamní časopis národního dopravce
2 / 2023 / ROČNÍK 15 / ZDARMA

Cestování po Jeseníkách
Nákupy nových vozidel
Vlakem do Grazu

MODERÁTORKA

PATRICIE STROUHALOVÁ

Pokládám i otázky,
na které nechcete odpovídat

Věrnost se vyplácí

Skupinová víkendová jízdenka
za polovinu ČD Bodů

jen
250
bodů

Vyměňte si své ČD Body za Skupinovou víkendovou jízdenku s 50% slevou a vyrazte vlakem třeba na valentýnský výlet.

Cestovat můžete 11. 2. či 12. 2. nebo 18. 2. či 19. 2. celý den bez omezení počtu jízd a kilometrů. Platí pro 2 dospělé a až 3 děti do 15 let.

Cestování
vlakem
je ekologické

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/cdbody

České dráhy
Národní dopravnice

editorial

Vážení čtenáři, milí spolucestující,
ve dnech, kdy vrcholí přípravy tohoto čísla magazínu ČD pro vás, se do Česka vrací po přechodném oteplení kolem Vánoc zima a mnozí se už nemůžou dočkat, až nás zasypou hromady sněhu a budeme moct vyrazit (například o jarních prázdninách) na sjezdovky nebo na běžky. Mlčenlivé bílé pláň, které můžeme pozorovat z okna jedoucího vlaku, výhledy na zasněžené horské štíty, prokřehlé prsty, které zvolna rozehrívá hrnek kouřícího čaje nebo kakaa. Ano, tyto a mnohé další romantické představy si se zimou tradičně spojujeme.

A ať už jste jejich příznivci, nebo ne, k nejkratšímu měsíci patří i valentýnské oslavy zamilovanosti 14. února. Lásky a romantika nám mezi řádky pronikly i do tohoto vydání. V rozhovoru se stálíci českého moderátorského nebe a osobností tohoto čísla Patricií Strouhalovou se kromě receptu na zajímavě vedený rozhovor dozvíte, jak si udržet více než tři desetiletí trvající šťastný vztah. O totéž, jen z trochu jiné perspektivy, jde koneckonců i ve veselohře století S tebou mě baví svět; najdeme v ní všechno: lásku, přátelství, humor i tu ladovskou zimu, kterou si můžeme v teple domova celkem příjemně dávkovat. Romantiku s nádechem dobrodružství si odedávna spojujeme též s cestováním po železnici. A to ne jen za bílého dne. V současných nočních spojích budete mít komfort jako v hotelu, ale ráno se čerství a odpočatí probudíte třeba v Grazu. A kdo ví, možná vás tam zasáhne stejně jako jednu mou kamarádku Amorův šíp. Že je láska v únorovém vzduchu, ví nakonec i Bohemírův náměstek z fejetonu, kterého čekají velké životní změny...

Ať vás láska vašich nejbližších a spokojenost provází nejen na cestách vlakem vám přeje

Simona Smithová, zástupkyně šéfredaktora

Obsah

6 Rozhovor
Patricie Strouhalová

14 Naše města
Bruntál

16 Slavná filmová místa
S tebou mě baví svět

24 Železnice
Noční spoje

32 Strategie 2030
Nákupy nových vozidel

42 Cestopis
Bolívie

52 Tajemno a záhady
Výbuch ve Velkém Depotu

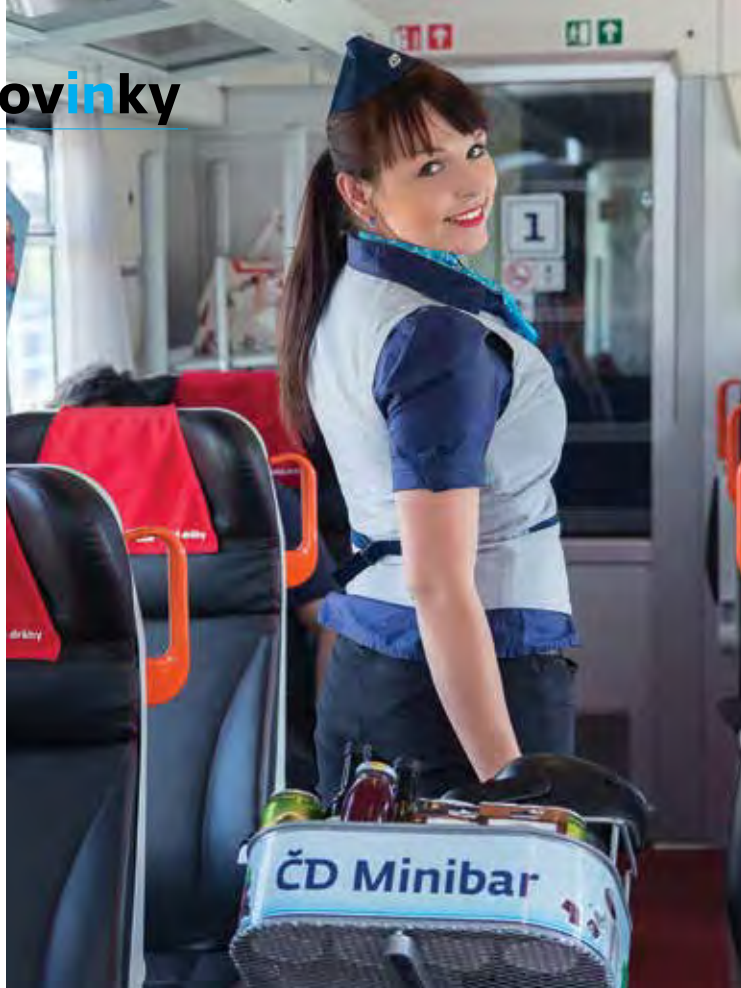
59 Fejeton
Zkouška lásky

ČD pro vás – reklamní magazín Českých drah | www.cdprovas.cz | cdprovas@cd.cz

tištěný náklad 60 000 ks	redakce ČD pro vás Generální ředitelství ČD nábřeží L. Svobody 1222 Praha 1 110 15	šéfredaktor Petr Horálek	grafika / DTP / produkce SEVENART s.r.o.
vydavatel České dráhy, a.s.		redakční rada Simona Smithová Radek Joklík Jiří Jeřeta Petr Vondráček	inzerce a předplatné info@cdprovas.cz
datum a místo vydání 1. února 2023, Praha	ISSN 1210-9142	tisk Walstead Moraviapress s.r.o.	

PRO AUTORY A SOUTĚŽÍČÍ:

Informace o poskytování a zpracování osobních údajů a jejich ochraně podle platné legislativy GDPR najdete na www.cdprovas.cz.

MINIBARY OBSLOUŽILY PŘES MILION CESTUJÍCÍCH, kteří dokázali vypít cisternu kávy

Poptávka cestujících po občerstvení ve vlacích stále stoupá. Službu ČD Minibar využilo v roce 2022 více než jeden milion cestujících. Dlouhodobě nejprodávanější položkou zůstává káva, které se loni v rámci této služby prodalo skoro 400 tisíc šálků, což odpovídá zhruba jednomu železničnímu cisternovému vozu.

K nejoblíbenějším položkám služby ČD Minibar patří káva a další teplé nápoje, které obsluha nabízí od symbolických 15 korun. Cestující si k tomu mohou pochutnat třeba na tatrankách, čerstvě rozpékaném pečivu nebo plněných bagetách a sendvičích. Za rok 2022 stevardky a stevardi obsloužili více než jeden milion cestujících. Mezi desítku nejoblíbenějších artiklů loni patřila instantní káva (294 090 porcí), značková káva Manuel (95 752 šálků), instantní cappuccino (141 625 porcí), neperlivá voda (87 954 lahví), jemně perlivá voda (83 579 lahví), půllitrová plechovka Pilsner Urquell (133 307 kusů),

půllitrová plechovka Budweiser Budvar (88 825 kusů), Kofola (106 890 lahví), croissant 7 days (88 037 balení) a klasické tatranky (54 803 kusů).

V polovině loňského roku se nabídka ČD Minibarů rozšířila o jedlý hmyz. Křupavých červíků nebo cvrčků se prodalo asi 2 500 balení. Několik měsíců byl v nabídce i pivní speciál Matylida (část tržby mířila na opravu historické lokomotivy se stejnou přezdívkou). Služba ČD Minibar je v současném jízdním řádu zajištěná ve 171 spojích. Jedná se o linky Západní expres, Krušnohor, Hradečan a Krakonoš v úseku Praha – Hradec Králové, Ostravan, Slovácký expres, Vysočina, Rožmberk, Svitava a Moravan.

Více než 500 regionálních vozidel ČD už nabízí wi-fi

České dráhy dokončily instalaci wi-fi do všech RegioNov, ve kterých tuto službu požadují objednavatelé drážní dopravy. Celkem se jednalo o 131 jednotek, jež jezdí v Královéhradeckém, Moravskoslezském, Pardubickém, Středočeském a Jihočeském kraji, v Praze a v Kraji Vysočina. Služba wi-fi byla doplněna také do 82 CityElefantů a několika desítek řídicích a patrových vozů. České dráhy tak nyní disponují jen v regionální dopravě více než 500 elektrickými a motorovými vozy a jednotkami vybavenými wi-fi.

E-shop ČD

Odměna za nákup

Pokud během měsíce února nakoupíte v e-shopu ČD, získáte slevu 200 Kč v e-shopu www.kavavyhodne.cz, který se specializuje na prodej vysoce kvalitních káv známých, ale i exkluzivních značek, které jinde nenajdete. Nakupujte zrnkovou nebo mletou kávu či kávové kapsle Nespresso. Sleva platí pro objednávky nad 1 000 Kč, netýká se však produktů Illy a Lavazza Qualita Oro. Promo kód na tuto akci získáte v závěru nákupu prostřednictvím své e-mailové adresy. Platnost kódu je do 15. března 2023.

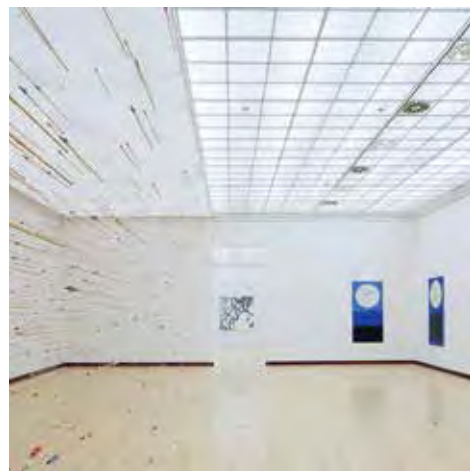
**SLEVA
200 Kč**

Za jízdenku obdržíte slevu do Weltmusea Wien

Zajedte si do Vídně a získáte levnější vstupné do jednoho z nejvýznamnějších etnografických muzeí světa – Weltmusea Wien. Po předložení tištěné či elektronické jízdenky ČD na pokladně nejpozději sedm dní po uskutečnění jízdy získáte slevu čtyři eura na základní vstupenku pro dospělého.

Slevu můžete využít od 1. února do 31. července. Weltmuseum Wien sídlí na náměstí Heldenplatz a ve čtrnácti sálech vystavuje poklady naší planety, například sbírku mořeplavce Jamese Cooka nebo čelenku mexického kněze penacho, vyrobenou z per.

Do Galerie hlavního města Prahy se dvěma vstupenkami za cenu jedné

Zajímáte se o moderní či současné umění? Potom si za 50 věrnostních ČD Bodů pořídíte voucher na vstupenku za symbolickou korunu k jedné zakoupené vstupence za plné vstupné do Galerie hlavního města Prahy. Její výstavy můžete zhlédnout v následujících objektech: v Domě U Kamenného zvonu, v Městské knihovně (ve 2. patře), v Domě fotografie, v Zámku Troja, v Bílkově vile a v Domě Františka Bílka v Chýnově. Nabízí i bohatý doprovodný a edukační program pro všechny věkové kategorie. Další informace najdete na www.ghmp.cz.

Flotila RegioSpiderů v barvách ČD se letos rozroste na 67 kusů

Počet motorových vozů Stadler RS1, u nás známých jako RegioSpider, se na tuzemských kolejích rozroste na 67 kusů. České dráhy koupily za přibližně 320 milionů korun dalších jedenáct kusů, které dosud jezdily pro německé dopravce.

Vozidla projdou periodickou obnovou, během které se budou mimo jiné instalovat bezbariérové toalety, wi-fi, informační systém, elektrické zásuvky a bude se upravovat barevný lak. Národní dopravce počítá s nasazením nově pořízených RegioSpiderů v příštím roce, pravděpodobně ve Středočeském a Ústeckém kraji.

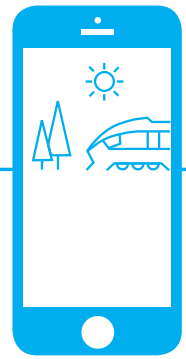
pont to go Únorový tip z pohodlných obchodů na trase

Zimní zahřátí zázvorem a horkou višňí s griotkou

Vyšší teploty na začátku ledna nás mohly přimět k domněnce, že jaro už je skoro tady, ale nejen lidové pranostiky připomínají, že zima letos ještě neřekla poslední slovo. Pokud vyrážíte na cesty a lidově řečeno se do vás dala kosa, přijdou vám vhod speciály, které nyní zakoupíte ve většině prodejen PONT to go. Jde o speciální sezonní produkty ve špičkové kvalitě Kitl – zázvorové zahřátí nebo horkou višňí s griotkou. Tahle zimní kombinace vás určitě potěší.

www.ponty.cz

Sbíráte ČD Body za nákup jízdenek v e-shopu Českých drah? A víte, že další body můžete získat s aplikací Vlakem na výlet? Stačí se do ní zaregistrovat a za každý výlet, který podniknete, si navýšíte bodové konto. V této bezplatné aplikaci najdete stovky tipů, kam se vypravit za památkami, na výstavy, do přírody, za zábavou, ale také třeba za dobrým jídlem nebo aktuálně na lyže. U každého výletu nechybí popis cesty od nádraží a mapový průvodce.

FOTO: © CLAUDIA HUBSCHMANN, SCHLOSSBERG

ZA POHÁDKOU

Za nejkrásnější Popelkou na zámek Moritzburg

V zimní sezoně je na saském zámku Moritzburg tradičně k vidění výstava Tři oříšky pro Popelku, věnovaná oblíbenému filmu z roku 1973. Vystaveno je na 100 exponátů včetně plesových šatů nebo originální paruky zlé macechy. Projděte se Popelčiným lesem, kde si hlavní hrdinka oblékla lovecký kostým, zavítejte do podkrovní sovy Rozárky nebo třeba do stáje bělouše Juráška. V kamenném sále (Steinsaal) si dokonce můžete vyzkoušet kopie filmových kostýmů a vyfotit se v nich. Každý návštěvník výstavy získá lískový oříšek, který může na konci trasy vhodit do automatu na splněná přání. Popisky u exponátů jsou také v češtině.

Nejbližší železniční stanice:
Dresden-Neustadt

FOTO: © VAL TH I DREAMSTIME.COM

NA LYŽE

V bílé stopě z Horní Lipové k Lesnímu baru

Trasa začíná u nádraží v Horní Lipové a vede k hraniční hoře Smrk, kde se asi po dvou kilometrech nachází Lesní bar, vybavený spoustou odpočívadel, přístřešky, ohništěm, plynovou bombou na vaření a suchým záchodem. U speciálních žlabů se osvěžíte pramenitou vodou nebo nápoj, které jsou zde volně k dispozici. Také si tu můžete uvařit kávu nebo čaj a pochutnat si na drobném občerstvení. Za vše zaplatíte do kasičky podle ceníku. Pokud budete mít čas a sílu, navštivte rovněž horní bar, vzdálený 800 metrů pro pěší nebo 4,5 kilometru pro běžkaře. Odměnou vám budou krásné výhledy do krajiny. Celá trasa je stroje upravována a tvoří okruh cca 10 kilometrů.

Nejbližší železniční stanice:
Horní Lipová

FOTO: KATEŘINA OSTRBAJECVÁ

ZA HISTORIÍ

Broumovský klášter otevírá běžně nepřístupné prostory

Od sklepa po půdu. To je název netradičních zimních prohlídek kláštera Broumov, které se konají o sobotách 11. a 25. února. Nenechte si ujít příležitost projít si téměř všechny prostory tohoto imponantního barokního komplexu. Navštívíte místa, kam je jinak veřejnosti přístup zapovězen – barokní půdu nebo tajemné sklepení. Prohlídky kláštera, kde se natáčel seriál F. L. Věk, trvají dvě a půl hodiny a představují možnost detailně se seznámit, jak zde fungoval běžný život a jak tu mniši hospodařili. Vstupenky je třeba si rezervovat dopředu na e-mailu prohlidky@klasterbroumov.cz nebo přes telefon 733 739 726.

Nejbližší železniční stanice:
Broumov

FOTO: DŮM KULTURY MILEVSKO / WIZARD.FOTO.CZ (2X)

FOTO: ARCHIV KRÁLOVSTVÍ ŽELEZNIC

FOTO: PAVEL ROSSIVAL / VLASTIVĚDNÉ MUZEUM V OLOMOUCI

PRO CELOU RODINU

Do Království železnic na pražském Smíchově

Na návštěvu Království železnic si vyhradte několik hodin. Hlavní atrakcí jsou obří modelová kolejiště o rozloze bezmála 600 metrů čtverečních. V každý okamžik se na nich prohání asi 80 vlakových souprav. Na kolejištích postupně dostávají konkrétní podobu jednotlivé regiony Česka a jejich dominanty. V ceně vstupného je možnost vyzkoušet si RC modely na závodní dráze, dvě velké autodráhy, dále je zde dílna stavebnice Merkur, herní koutky Igráčka, dřevěných vláček Woody nebo dětská „řádírna“ pro nejmenší na téma třídění odpadu. Najdete zde i opravdovou tramvaj, motorák, autobus a nově i řídicí vůz pražského metra.

Nejbližší železniční stanice:
Praha-Smíchov, Praha hl. n. a další

NA VÝSTAVU

Jak se změnil dětský svět v průběhu dvou staletí

Zajedte si do Olomouce na výstavu, která vás vrátí do dětství a malým návštěvníkům přiblíží dobu, kdy si s hračkami hráli jejich rodiče či prarodiče. Expozici s názvem Dětský svět – dítětem v 19. a 20. století najdete ve Vlastivědném muzeu v Olomouci. Nejstarší hračky jsou z 19. století, nechybí ani ty designové z 60. let minulého století nebo novější exponáty. Výstava se člení podle období života. V části věnované těhotenství, porodu a péči o malé dítě objevíte kolébky, postýlky, kojenecké lahve nebo ukázky oblečení, další sekce se věnuje různým typům školských zařízení a seznámíte se též s vývojem způsobů trávení volného času.

Nejbližší železniční stanice:
Olomouc hl. n.

NA FESTIVAL

Milevsko opět ožije největším masopustem

Letos uplyne 161 let od chvíle, kdy se konaly první Milevské maškary. Největšímu masopustu v Česku je věnována stálá expozice v místním muzeu. Pokud ale chcete vidět toto tradiční veselí naživo, vypravte se do Milevska v sobotu 18. února! Akce s názvem Milevské maškary 2023 aneb Bakus for President začne v 9 hodin jarmarkem a zabijačkovými hody na náměstí E. Beneše. Na pódiu nejprve zahraje dechová kapela Zelená šestka (od 9:30 hodin), tu vystřídá chorvatská kapela České besedy Končenic (od 10:30 hodin) a pak bubeníci Líšamani (od 11:30 hodin). Od 12:15 hodin je na programu dětské pohádkové představení. Odpolední hudební program zahájí ve 13:30 hodin Evergreen Band. Ve 14 hodin se vydá od Domu kultury v Nádražní ulici maškarní průvod a kolem 15. hodiny dorazí na náměstí E. Beneše, kde dojde na pódiu k závěrečné ceremonii – usmrcení Bakuse.

Nejbližší železniční stanice:
Milevsko

Patricie Strouhalová

Text: Eva Fraňková

Foto: Abelsonagency, Český rozhlas a archiv Patricie Strouhalové

ZA MIKROFONEM PŘIZNÁM, ŽE HOSTOVI NEROZUMÍM, sázím na upřímnost, přípravu a empatii

Patří mezi rozhlasové hvězdy a nejoblíbenější moderátorky Radiožurnálu. Za svůj profesní život vyzpovídala tisícovky hostů a nebojí se zabrousit ani do citlivých osobních témat. Mimo to, že miluje svou práci, které je věrná přes třicet let, je také vášnivou pejskačkou. Kromě rozhlasového studia se cítí dobře u vody. Není divu, že se přestěhovala z hlavního města na Slapy, kde našla tolik potřebný klid.

Do svého vysílání v Českém rozhlasu si denně zvete odborníky z nejrůznějších sfér. Jsou rozhovory, na které se těšíte více než na ostatní?

Velmi ráda se setkávám s lékaři a veterináři. To jsou mé stále oblíbené kategorie. Ale musím říct, že mé povolání je tak pestré, že i když dostanu odborníka, kterého se trochu bojím, vím, že to prostě dám. Je to pro mě jedna velká výzva. Svě práci se snažím obětovat maximum, aby měla ten správný výsledek.

Měla jste to tak vždycky?

Když jsem byla mladá, občas jsem si řekla, že rozhovor nějak dopadne i bez přípravy, ale tahle doba už je dávno pryč. A popravdě si myslím, že pro začínající novináře je tenhle přístup vlastně to nejhorší, co se jim může stát.

Mé povolání je tak pestré, že i když dostanu odborníka, kterého se trochu bojím, vím, že to prostě dám.

Máte za sebou třicet let praxe v médiích, člověk by řekl, že už jste musela mluvit s lidmi všech možných profesí, tudíž víte dopředu, na co se ptát. Není to tak?

To sice ano, ale doba se vyvíjí. Například u tématu lupenky a atopického ekzému se toho změnilo tolik, že se nemůžete ptát stejně jako před třiceti lety. Také chcete do rozhovoru přinést nové přístupy a pohledy na věc, snažíte

se hosta otevřít, tak aby i lékař ukázal svou lidskou stránku. K tomu všemu je důkladná příprava nezbytná. A pozor, mnoho lidí si myslí, že příprava na krátký rozhovor je logicky kratší, ale není tomu tak. I na třímínutové interview se musíte výborně nachystat, pokud má být dobré.

Jak pracujete s hosty, o kterých víte, že jsou nemluvní a nechtějí se před mikrofonem otevřít?

Osvědčilo se mi přistoupit k hostovi s upřímností a říct mu na rovinu, že bude muset mluvit. A když něčemu nerozumím, tak jim to prostě povím, což se týká hlavně profesí, jako jsou chemici, fyzici nebo i někteří literáti.

Očima autorky

Mám ráda inspirativní ženy. Jelikož Patricie pracuje jako já v novinářně, je pro mě jakýmsi vzorem. Měla jsem z ní pocit, že život bere s lehkostí a i nepříjemné věci v životě přijímá tak, jak přichází. S ničím nebojuje. Zároveň je vděčná za všechno, co má. Moc hezky mluví nejen o své práci v Českém rozhlasu, ale i o rodině a o svých psech. Je to prostě srdcačka.

Jaké jsou předpoklady dobrého moderátora?

Myslím, že hodně důležitá je empatie, schopnost vystihnout moment, ve kterém se host zrovna vnitřně nachází, a snažit se naladit na jeho vlnu. Také je dobré nebát se zabrousit do oblastí, u kterých jste si jistí, že na ně host nebudete chtít odpovídat. Přesto by byla škoda nezkusit to a nezeptat se.

Máte na mysli nepříjemné, bolestivé věci?

Ano. Osvědčilo se mi to například u mužů, kteří přišli o dítě. U této otázky se rozhovor na chvíli zastavil, člověk si to během té pauzy srovná v hlavě, prodýchá to. Stalo se, že pak se ti muži o tématu sami rozpovídali, otevřeli se a rozhovor jel úplně jiným směrem, takže tu svou přípravu jsem vzala a schovala pod stůl. Jenom jsem poslouchala a reagovala na to, co mi daný člověk řekl. A právě tyhle autentické, silné momenty jsou pro posluchače zajímavé. Nejednou mi host dokonce řekl, že jsem první, komu se s něčím podobným svěřuje.

Několik let jste moderovala pořad Dobré ráno na České televizi, to už jste ale měla malého syna. Jak se dalo zvládnout ranní vstávání do televize a péče o miminko?

Tehdy jsem vstávala ve 3:30. Jak jsem to zvládala, už nevím. Ale byla to jízda, navíc jsem syna ještě kojila. Naštěstí mám skvělého muže, který pracuje jako malíř a grafik, má doma ateliér, a mohl se mu tak věnovat, když jsem byla v práci.

Stalo se vám někdy, že jste do živého vysílání zaspala?

Do rádia dokonce dvakrát v jednom týdnu, ale do televize nikdy, protože jsem se bála usnout. Takže jsem toho za ta léta moderování pořadu opravdu moc nenaspala.

V čem se práce v televizi liší od té v rozhlasu? Je pravda, že v televizi musí mít lidé ostřejší lokty, že tam funguje silnější konkurence?

Así je fakt, že televize s sebou nese větší psychickou zátěž. Musíte se pořád tvářit, že všechno zvládnete, na druhou stranu záleží, v jaké redakci jste, jestli děláte politiku, nebo showbiznys. Já pracovala ve zpravodajství a tam bylo náročné, že jsem musela být pořád ve střehu. Neexistovalo odjet na dovolenou a nevědět, co se děje. Rádio mi přijde milejší a přátelštější. Je tu více prostoru jít v tématu do hloubky, ne jen pokrýt denní aktualitu. To mi vyhovuje.

S manželem jste spolu už dvaatřicet let.

Máte nějaký recept na šťastný vztah?

Zrovna nedávno jsme se smáli tomu, že jak byl koronavirus a většina partnerů spolu najednou musela trávit více času, že s tím lidé bojovali. Často se totiž partneři vidí jen ráno a pak večer po příchodu z práce. Tím, že můj muž pracuje z domova, jsme spolu pořád. Máme společné zájmy, umíme se spolu smát, to je důležité.

O malířích se říká, že žijí tak trochu v oblacích a nejsou zrovna prakticky založení. Leží starost o domácnost na vašich bedrech?

To bych neřekla, máme to rozdělené tak půl napůl. Opravdu se dobře doplňujeme, třeba v kuchyni každý ví, co má dělat. Asi i to je základ spokojeného vztahu. Rádi cestujeme, roky spolu hrajeme dvakrát týdně volejbal, máme partu přátel, se kterými jezdíme na výlety, rádi se plavíme na lodi, kterou jsme si pořídili, chodíme venčit naše pejsky, jezdíme na lyže.

Z Prahy jste se už před lety odstěhovali na venkov. Nevadí vám dojíždět každý den hodinu do práce?

Nevadí, během cesty si vyřeším spoustu věcí, třeba telefonuju se sestrou. Bydlíme na Slapech a je to k nezaplacení. Když přijedu domů, stačí mi zapíchnout oči na vodní hladinu a to je taková relaxace, že ihned vypínám hlavu.

Jste velká milovnice psů. Nenapadla vás někdy myšlenka, že s prací v médiích seknete a otevřete si třeba psí salon nebo hotel?

To víte, napadlo mě to. Ale vždy si říkám, teď ještě nechci odejít. Mám pocit, že se pořád učím nové věci, a myslím si, že mé místo je v rozhlasu.

Prý jste kdysi chtěla být lékařkou, proč z vašeho snu sešlo?

Protože jsem děsně líná. A ještě mám mindrák, že si celý život nevěřím. I z toho možná pramení ta má příprava na téma, které už jsem dělala třeba stokrát, pořád mám totiž pocit, že to můžu zvorat. Tehdy jsem medicínu skutečně chtěla dělat a mám občas chvilky, kdy lituju, že jsem se touhle cestou nevydala. Také jsem vždy ale ráda psala a četla, proto jsem se zkusila přihlásit na žurnalistiku. Kamarádka, která už medicínu studovala, mi ukazovala, co všechno se musí učit, a já se lekla, že bych to nezvládla. Takže žurnalistika vyhrála.

Nechtěla jste svůj nesplněný sen přenést na syna Martina?

Chtěla jsem, aby byl lékař, a to z naprosto zistných důvodů. Měla jsem ho ve čtyřiatřiceti letech a spočítala si, že až by dokončil studium medicíny, už bych jeho lékařskou péči asi tu a tam potřebovala. Takže jsem si představovala, jak mi bude předepisovat léky a píchat injekce. On se ale rozhodl kráčet ve slěpějích svého tatínka, má vystudovaný grafický design, teď si dělá nástavbu s ekonomickým zaměřením.

Prý jste se naučila lyžovat až ve dvaatřiceti letech, přitom pocházíte z horského města Jilemnice. Neučili vás lyžovat rodiče?

Můj táta mě v dětství drtil na běžkách, ale já milovala brusle. Na zimáku jsem se s partou scházela, co to jen šlo. Běžky jsem ale ráda neměla, byli jsme na nich totiž pořád. Táta ze mě chtěl mít profesionální závodnici. Pamatuju si, že jednou jsem za ním přišla s tím, že jsem na závodech byla desátá. On byl nadšený. Až za dva dny zjistil, že závod měl jen jedenáct účastníků, a nařezal mi. Každopádně, teď si říkám, že už s lyžemi zase přestanu, protože má páteř není zrovna v pohodě a já na sebe chci být opatrná. Radši půjdu ven s pejsky než si ve třiapadesáti dokazovat, že sjeďu kopec.

Rádio mi přijde milejší a přátelštější než televize.

Je tu více prostoru jít v tématu do hloubky, ne jen pokrýt denní aktualitu.

Co vlastně říkáte na to, že zprávy v komerčních televizích dnes moderují bývalé královny krásy a sportovci?

Ze začátku jsem si říkala, že z toho moc nadšená nejsem, ale na druhou stranu, je to komerční svět. Takže proč vlastně ne. Kdybych byla já šéfredaktorkou, asi bych to udělala jinak. Vždycky poznáte, jestli je člověk ostřílený novinář, nebo jestli to má jen naučené.

Nevadí vám, že vysíláte i o víkendu, kdy má většina lidí volno?

Máme opravdu úplně jiný denní rytmus než běžná rodina, ale mně to nevadí. Z domova odjíždím v podstatě každý všední den ve dvě hodiny na odpolední vysílání. Jen víkend je volný až od pěti odpoledne. Ale když vstanete brzy ráno, jdete se předtím proběhnout se psem a stihnete i uvařit oběd. To, co mají jiní odpoledne, když přijdou z práce, máme my dopoledne. A pak se mi to sejde tak, že mám třeba tři čtyři dny v kuse volno, to si oběhám úřady, lékaře, stihnu výstavu nebo zajedu za maminkou do jižních Čech. Tím, že to takhle máme celý život, prostě nedělíme týdny na pracovní dny a víkend.

Jak se těšíte na jaro?

Pro mě je jaro vždycky radost spojená s osázením truhlíků. Nakoupím si nové sazenice a věnuju se zahradě a dvorku, to miluju. Také se těším na naši loď. Loni jsme byli na kanálech v Nizozemsku, letos bychom možná zkusili plachetnici na moři, k vodě nás to zkrátka táhne. Na slapské přehradě trávíme během jara a léta většinu času. Západy slunce na vodní hladině jsou naprosto nádherné. ■

Patricie Strouhalová

Vystudovala žurnalistiku a za svůj život vystřídala práci moderátorky a reportérky v České televizi i na komerční stanici a v rozhlasu. Dnes moderuje ve všední dny oblíbenou Kávu o čtvrté na Dvojce a Víkendový polední Radiožurnál a pořad Host Radiožurnálu. Vyrůstala v horské jilemnicku, ale zimu prý ráda nemá – ani lyže a běžky. Mnohem více ji to táhne k vodě a na lodi tráví i s manželem a psími parťáky většinu volného času.

Turistická jízdenka JESENÍKY

Procestujte vlakem
Moravskoslezský
a Olomoucký kraj

www.cd.cz

- jízdenka nabízena pro 1 osobu a pro max. 5 osob bez ohledu na věk
- cena za 1 osobu 150 Kč, skupinová jízdenka 300 Kč
- platnost jízdenky vždy v den, kdy byla zakoupena
- platí celoročně v zónách ODIS a IDSOK dle Tarifu ODIS a Tarifu IDSOK

Cestování
vlakem
je ekologické

České dráhy
Národní doprava

ČD Taxi s Liftagem

NOVINKA

Pohodlně na vlak
či z nádraží za
zvýhodněnou cenu
pro zákazníky ČD

- při nákupu jízdenky **v aplikaci Můj vlak** obdržíte slevový kód, který uplatníte **v aplikaci Liftago**
- k dispozici ve vybraných železničních stanicích

Cestování
vlakem
je ekologické

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/cdtaxi

České dráhy
Národní dopravec

Rozsáhlé pohoří na severu Moravy a ve Slezsku nabízí spoustu příležitostí k rekreaci. Ať už si vyberete Hrubý Jeseník s horou Praděd, nebo sousední Nízký Jeseník, který zasahuje až k hranicím Olomouce a Ostravy. Pokud se tam vypravíte vlakem, můžete začít turistickou trasu nebo dovolenou například v Bruntále, Šumperku či Loučné nad Desnou (viz foto). Odpočinout si můžete i v lázeňské obci Karlova Studánka, kde se natáčela veselohra S tebou mě baví svět.

JAK SE ŽILO RYTÍŘŮM NA ZÁMKU V BRUNTÁLE pod dohledem velmistrů

Nevíte, kam v zimě? Zajedte si do Bruntálu. Ve městě, které patří k nejstarším u nás, najdete celoročně přístupný zámek. A jeho prohlídka rozhodně za tu cestu stojí. Dozvíte se zajímavosti o řádu německých rytířů, kterým zámek dlouhá staletí patřil. Sladkou tečku za výletem pak můžete udělat ve vyhlášené kavárně.

Text: Tomáš Rezek

Foto: archiv Muzea v Bruntále, archiv města Bruntál

Před časem se na sociálních sítích objevily recesistické požadavky na připojení Kaliningradu k Česku. K argumentům patřilo, že město u Baltu založili křižáci na počest českého krále Přemysla Otakara II., a že jde tedy o český Královec. Těmi křižáky byli členové jednoho z největších a nejmocnějších křesťanských rytířských řádů ve středo-

věku – řádu německých rytířů. S historií řádu se můžete blíže seznámit při prohlídce zámku v Bruntále, jenž býval jistou dobu i sídlem řádového velmistra.

Místo pivovaru zahradní sál

Řád německých rytířů získal bruntálský zámek jako konfiskát po bitvě na Bílé hoře. Většinou v něm pobývali jeho místodržící, avšak když na počátku 19. století císař Napoleon I. zrušil řádu jeho hlavní sídlo v Mergentheimu a další statky, stal se zámek v Brun-

tále osobním sídlem velmistra. Tuto hodnotu mohl od roku 1780 získat jen někdo z rodu Habsburků. Posledním takovým velmistrem byl arcivévoda Evžen Habsburský. Ten zastával úřad v letech 1894–1923 a známá je hlavně jeho velkorysá přestavba hradu Bouzov. Zveleboval ale i bruntálské sídlo. Měl zásluhu na podstatném rozšíření zámecké knihovny a obrazárny a upravil také zámecký park, v němž nechal na místě bývalého pivovaru postavit salu terenu. Dnes v ní najdete stylovou kavárnu s lákavou nabídkou dortů.

Za zámeckými poklady

Všechny hrady a zámky, které patřily řádu německých rytířů na severní Moravě a ve Slezsku, jsou vyobrazeny na olejomalbách vídeňského malíře Reinholda Völkelera. Ty jsou vystaveny v jedné z místností zámecké obrazár-

Osobnost regionu

» Terezie Kronesová

Na jednom z domů na bruntálském náměstí Míru visí pamětní deska, která připomíná, že právě zde se 7. října 1801 narodila vídeňská herečka Terezie Kronesová. V té době měl její otec Franz Josef Krones v Bruntále zrovna angažmá jako herec a zpěvák. Terezie už jako malá vystupovala v jeho kočovném divadle. Poprvé stála na prknech, co znamenají svět, v pěti letech, v osmi si zahrála v pohádce ve vídeňském divadle v Leopoldstadtu, a v roce 1811 ji dokonce načas najali jako dětskou herečku v brněnském městském divadle. Když roku 1819 přišel její otec kvůli těžkým omrzlinám o obě nohy, byl s kočovnou společností konec a Terezie si musela začít hledat herecké příležitosti sama.

ZDROJ: WIKIPEDIA

A byla úspěšná. Jako herečka a zpěvačka bavila diváky v Záhřebu, Grazu nebo v Lublani. V roce 1821 získala angažmá v divadle v Leopoldstadtu ve Vídni a během tří let se z ní stala hvězda. Její portrét sloužil jako oblíbený vzor pro dekorativní předměty. Kariéru jí přibrzdila aféra s milencem – polským šlechticem, který byl pro podvodny a vraždu nakonec popraven. K návratu ke hraní ji přesvědčil dramatik Ferdinand Raimund. S ním také přešla do Theater and der Wien (Divadlo na Vídeňce). Od roku 1828 se však potýkala se zdravotními problémy a nepomohly jí ani pobyty v lázních. Zemřela 28. prosince 1830 ve Vídni ve věku 29 let. Roku 1930 po ní pojmenovali ulici ve vídeňské čtvrti Döbling.

Vlakem do Bruntálu

Ať už se chystáte na výlet odkudkoli, nejlepší vlakové spojení a nejuvhodnější jízdenku si snadno vyhledáte na www.cd.cz nebo v aplikaci **Můj vlak**. Přířímými vlaky se do Bruntálu svezete z Ostravy, Krnova, Olomouce nebo třeba z Opavy. Od bruntálského nádraží vás do centra dovede zelená a modrá turistická značka. Mapového průvodce najdete i v aplikaci Vlakem na výlet. Pokud se s ní vypravíte po městě a okolí, můžete získat až 15 ČD Bodů z věrnostního programu.

ny. Během prohlídky si projdete celé první patro s jeho reprezentačními místnostmi a zámekovou kaplí. Interiéry jsou zařízeny původním mobiliářem. K nejkrásnějším prostorám patří římský sál s jedinečnými nástěnnými malbami, které představují nejvýznamnější anticé památky v hlavním italském městě. Průvodce vás zavede též do ložnice

velmistra, navštívíte velkou rohovou jídelnu, knihovnu, loveckou zbrojnici nebo orientální salonek.

Do bazénu a na sopku

Na zámku jsou k vidění také dvě muzejní expozice. Jedna se věnuje tradičním řemeslům a živnostem na Bruntálsku, druhá seznamuje s jesenickou přírodou za pomoci moderních technologií – rozšířené a virtuální reality – a baví rovněž děti. Pokud se do Bruntálu chystáte na rodinný výlet a zbude vám čas do odjezdu vlaku, můžete zajít ještě do dětské herny Puzzlík ve Sladovnické ulici nebo si třeba zaplavat v místním wellness centru, kde najdete bazény se slanou vodou. A jestli jste obuli na výlet toulavé boty, vydejte se z města po zelené na nedaleký Uhlířský vrch. Jde o jednu z našich nejmladších sopek, na které stojí malebný kostelík a odkud se vám naskytou parádní výhledy. □

Text: Petr Horálek

Foto: Wikimedia

S TEBOU MĚ BAVÍ SVĚT

Když tři tatínkové řadí se šesti dětmi na horách

Filmová prvotina Marie Poledňákové nabízí především oddechovou zábavu. Titul, který v národní anketě v roce 1998 získal ocenění veselohra století, zaujme erotickým humorem, chytlavou hudbou a hlavně horskou atmosférou. Je to možná snímek přeceňovaný, ale ruku na srdce: kolik dalších českých rodinných filmů natočených po něm dokázalo uspět?

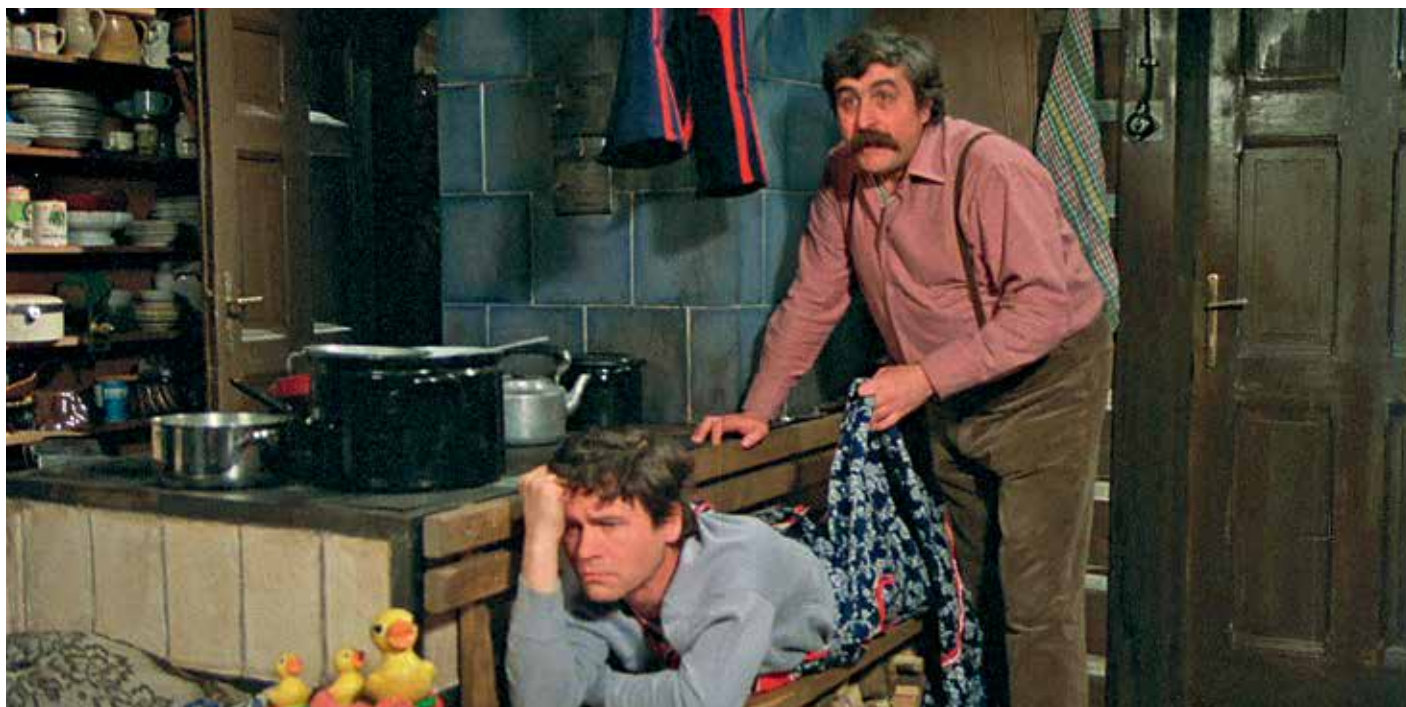

FOTO: S TEBOU MĚ BAVÍ SVĚT (1982, REŽISÉRKA: MARIE POLEDŇÁKOVÁ) © SKK / ZDROJ: NPA (CZ)

Trojice ženatých kamarádů udržuje už osm let nepsaný zvyk: jeden týden v zimě si dají pohov od manželek a užívají si „slaměný život“ na horské chalupě, kterou si přejmenovali na Apalucha. Nejdříve sami, později vzali na milost své kluky starší šesti let. Ale devátý rok se jejich drahé polovičky dohodly, že jim to už nebudou tolerovat. Odmítly jim vydat auta a naopak jim na hlídání vnutily všechny děti. Jenže kamarádi nové podmínky nečekaně akceptují – a odjedou i s šesticí malých dětí na dovolenou vlakem.

Po stopách yettiho

Uprostřed zasněžených hor mají šéf kuchyně Pepa I. (Pavel Nový), šéf ložnice

**„Vypadá to na operaci...
Můžeme mluvit o velkém štěstí, že nám zbyla aspoň jedna kadibudka.“**

Michal II. (Václav Postránecký) a šéf ptákovin Albert III. (Július Satinský) hlavní úkol: utahat přes den své potomky při bláznivých hrách, aby získali v noci čas na soukromý program po okolních hotelích, ideálně v ženské společnosti. Jenže plány jim opakovaně nepochází. A to obětavě vymýšlí soutěže o zlatou brusli na utopenci, jízdu po svahu po čemkoli nebo hledání stop sněžného muže u lanovky.

Pouze Pepa mizí noc co noc neznámo kam, prý za dámským kurzem do hotelu Kamenná stráž. Ve skutečnosti však navštěvuje manželku Gábinu (Zdena Studenková), která zde coby zpěvačka vystupuje na turné se skupinou Index. Jenže to zbývající pánská dvojice netuší, a tak na něj nastraží past v podobě díry do hladomorny, vlastně do kotelny s uhlím. Do té ovšem spadne Albertova manželka Kateřina (Jana Šulcová), která spolu s Michalovou ženou Dášou (Eliška Balzerová) přijede na přepadovou kontrolu. Kamarádi mají následně co dělat, aby všechna nedorozumění vysvětlili a v jejich domovech opět zavládla rodinná pohoda.

Gábina během koncertu v hotelu Kamenná stráž, ve skutečnosti v pavilonu Letní lázně v Karlově Studánce

Sladké mámení

Diváci film milují díky velkému množství humorných situací i díky přesvědčivým hereckým výkonům jak dospělých, tak dětí. Část fanoušků dokonce „ujíždí“ na dvojici popových písní Sladké mámení a Vzhůru k výškám, které nazpívala Helena Vondráčková. Zarazit nás však může erotický kontext hlavní zápletky. Vždyť kamarádi se celou dobu snaží o mimomanželský sex! Věty o tom, že „ženská ňadra jsou malý zázrak“ nebo že „země se zachvěla“ a „ukázala mi sedmý div světa“, míří spíše na dospělé publikum. Nebo že by šlo jen o nevinný flirt?

Pohyblivé hory

Podle scénáře se chalupa Apalucho nachází v Beskydech. Ve skutečnosti ale stojí v Krkonoších nedaleko Pece pod Sněžkou v severní části obce Dolní Dvůr. Natáčení probíhalo též v Jeseníkách, zejména v Karlově Studánce. Místní Slezský dům si zahrál hotel Kamenná stráž, kam Pepa tajně jezdí za manželkou a jednou utíká i po balkonu.

V pavilonu Letní lázně má zase Gábina koncert před plným sálem, přičemž kamera objekt zabírá zevnitř i zvenku. Zatímco ve filmu to je mezi Apaluchou a Kamennou strání údajně jen pět kilometrů, na mapě jich vzdušnou čarou naměříme více než 130, a to ještě přes polské území.

S místenkou i s úsměvem

Milovníci železnice by se měli zaměřit na 16.–21. minutu filmu. Kamarádi nejdříve vykládají zavazadla i děti z aut uvnitř nové výpravní budovy na pražském hlavním nádraží (sloužila veřejnosti teprve od roku 1978) a potom jedou – už bez manželek – rychlíkem ve dvou kupé 1. třídy. Jak je zdůrazněno, koupili si předem místenky. Můžeme si povšimnout též dobových detailů v interiéru – popelníků v chodbičce, zasklených černobílých fotografií či potahů sedaček. A skončíme optimisticky výrokem Alberta: „Protože dobrých zpráv je čím dál tím míň, je třeba horším zprávám dávat úsměvná hesla.“ □

Lázeňský Slezský dům v Karlově Studánce v Jeseníkách

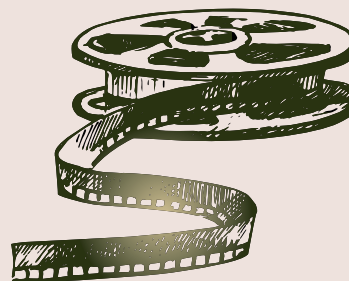

Centrum obce Dolní Dvůr v Krkonoších

S TEBOU MĚ BAVÍ SVĚT

Československo, 1982, premiéra 1983, 82 min.

- » Režie: Marie Poledňáková
- » Scénář: Marie Poledňáková
- » Kamera: Petr Polák
- » Hudba: Václav Zahradník
- » Hrají: Július Satinský, Václav Postránecký, Pavel Nový, Jana Šulcová, Eliška Balzerová, Zdena Studenková, Cyril Krupala, Marek Dvořák, Václav Korda, Zuzana Githoisová, Marta Buchtíková, Lukáš Pelánek, Květa Fialová, Jan Faltýnek a další

Oslava luxusu a maloměšťáctví?

Normalizační Rudé právo věnovalo kulturním recenzím obvykle omezený prostor. Přesto se 5. ledna 1983 na jeho stránkách objevil článek, který pod titulkem „Tři proti třem, a bez bodů“ novou veselohru Marie Poledňákové ostře odsoudil jako nepravdivou a neupřímnou. Autor varoval před kořeny maloměšťáctví a stěžoval si na „peprná“ slova, nevhodná pro dětské publikum. Kritizoval též ideovou prázdnotu a předvádění. Nejvíce mu vadilo exkluzivní vybavení bytů a domů hlavních hrdinů.

Z dobové recenze

„O potřebě optimismu málokdo zapochybuje, ale dá se pochybovat o způsobu, jímž mu má být takto v kině přitakáváno. Ve filmu S tebou mě baví svět je k tomu patrně nezbytně nutné předvést několik exkluzivních domácností a vagon co možná nejluxusněji působících předmětů, v jejichž nablýskané náramnosti se postavy mají co nejlépe vyjímat. Ze světa tří rodin, jak je film představuje, na nás vykukuje cosi veskrze nafouklého a pustého jako pouťový balonek.“

„ Prostě skvělá komedie, která je teď již mně a nejspíš i jiným dostatečně znechucena neustálým vysíláním v televizi. “

Nancy, ČSFD.cz

Lávový proud u Meziny

Text a foto: Edward Chmiel

OBHLÍDKA STOP PO VULKANICKÉ ČINNOSTI na hranici Moravy a Slezska

Při procházce u bývalé zemské hranice se zaměříme na hledání stop po kdysi aktivní sopečné činnosti. I u nás dříve bouřily sopky a tekla láva. Dnes z ní zbyly hlavně vyvěřeliny. Pro některé výletníky může být zajímavé hledání olivínů. Nevynecháme ani další přírodní zajímavosti a historické památky, které se týkají lidské činnosti.

Vydejme se společně na výlet, který povede do okolí Bruntálu. Za pozůstatky sopek a lávových proudů pohodlně dojedeme vlakem. Pouť zahájíme ve Valšově, kde zastavují vlaky linek R27 a S10. Snadno se sem dostanete z Ostravy, Olomouce, ale třeba i z Opavy nebo Rýmařova. Trasu ukončíme na nádraží v Bruntále.

Dvě trasy k Venušině sopce

První zajímavost čeká hned nedaleko stanice Valšov, a sice zatopený starý lom. Avšak hlavním cílem naší cesty bude Venušina sopka. Z vlakového nádraží se k ní můžeme vydat po zelené turistické trase, která zde má navíc označení Stezka Českem, z níž pak přejdeme u Černého mostu na modrou.

Venušina sopka

Druhá varianta je kratší a vede po cyklotrase číslo 6161. V obou případech se potkáme v místě zvaném Pod Návřím. Odtud pokračujeme po modré značce až k rozcestníku Pod Venušinou sopkou, kde začíná odbočka na vrchol Venušiny sopky.

Jde o vyhaslý čtvrtohorní vulkán, který dosahuje výšky 654 metrů nad mořem, a má dokonce i svůj kráter. Ten ovšem nevznikl přirozeně, nýbrž těžbou sopečného materiálu. Můžeme zde najít hned několik lomů, které odkrývají sopečný materiál v podobě tufů, jež se vyznačují převážně rezavou barvou. Hornina je tvořená čedičem a bazaltem. Pro mineralogy, ale například i pro rodiče s dětmi, které rády hledají poklady

Kostel Panny Marie Pomocné

Zvětralá láva na Uhlířském vrchu

Křížová cesta

a drahé kameny, bude užitečná informace, že se zde vyskytuje minerál olivín. Nalezneme i sopečné pumy, což je materiál vyvržený ze sopky, jenž za letu vzduchem zchladl a na zem dopadl již v téměř tuhé formě. Více informací o zdejší zaniklé sopečné činnosti prozradí tabule naučné stezky.

Kamenné varhany

My se po prohlídce Venušiny sopky vydáme zpět k rozcestníku Pod Venušinou sopkou a budeme pokračovat dále po modře značené turistické trase. Souběžně s modrou vede i naučná stezka, která se jmenuje Po vulkanitech. U památníku Lávový proud u Meziny po ní můžeme odbočit a navštívit přírodní zajímavost s totožným názvem. Jedná se vlastně o lávový proud Venušiny sopky. Ale na rozdíl od ní samotné byl v roce 1997 vyhlášen za přírodní památku. Předmětem ochrany státu jsou čedičové kamenné varhany, jež kdysi odhalila těžba. Samotná lomová stěna působí vskutku velmi impozantně. Až si ji prohlédneme, vrátíme se k památníku a budeme pokračovat po modře značené trase až do Bruntálu.

**V aplikaci
Vlakem na výlet
získáte za tuto
trasu
20 ČD Bodů**

Na Uhlířském vrchu

Zdatnější turisté se mohou vydat po trochu delší, ale o to zajímavější variantě cesty. Nedaleko kostela Nejsvětější Trojice v obci Mezina je možné odbočit na žlutě značenou turistickou trasu do Moravského Kočova, kde se napojíme na zelenou do Bruntálu. Přejdeme přitom Uhlířský vrch, další velmi významný vulkanický kopec v této části

Slezska. Nejenže se jedná o struskový kužel vyhaslé sopky, jenž opět uhlodal lom, ve kterém se tyto strusky kdysi těžily, ale zároveň jde i o přírodní památku, na jejímž vrcholu stojí kostel Panny Marie Pomocné.

Uhlířský vrch představuje poměrně výraznou vyvýšeninu, na které byly zjištěny nejméně dvě fáze sopečné činnosti. Vulkan byl činný asi před 1,9 miliony let a lomy v něm vytvořily až 30 metrů vysoké stěny. Zájemci o geologii toto místo znají především díky výskytu lávových bomb.

Křížovou cestou do cíle

Ke kostelu na Uhlířském vrchu vede také zajímavá křížová cesta, kterou si však my projdeme v opačném směru, neboť přichází od Bruntálu, kde náš

Vlakem do Valšova

Z Olomouce

Přímým rychlíkem

Z Ostravy

Přímým rychlíkem (přes Opavu a Krnov)

výlet skončí. Podstavce jednotlivých zastavení křížové cesty jsou vytvořené z různých druhů kamenů a na nich spočívají zastavení zhotovená z rozličných druhů dřeva. Na každém je přitom jméno toho, kdo byl jeho dárce.

V Bruntále si můžeme prohlédnout zámek. Kromě jeho sálů zde zve k návštěvě i muzejní expozice věnovaná přírodě. Odtud už to není daleko k místní železniční stanici, kde svou pouť ukončíme. V nohách budeme mít zhruba 14–17 kilometrů, ale pokud bychom vynechali návštěvu Venušiny sopky a šli pouze přes Uhlířský vrch, tak to bude 10 kilometrů. Chybět samozřejmě nebudou nečekané zážitky z putování překvapivě líbeznou krajinou na pomezí Moravy a Slezska. □

Evropa se v letech 1618–1648 změnila v obří krvavou lázeň

OLOMOUC JAKO ŠVÉDSKÁ PEVNOST na konci třicetileté války

Poslední období třicetileté války bylo na našem území nejkrvavější. Švédská vojska zběsile pustošila města a vesnice, zabíjela civilisty a okrádala bohaté i chudé. Zatímco Brno se dokázalo jejich náporům ubránit, tehdy nejbohatší a největší město Moravy – Olomouc – se ocitlo na osm let v rukách nepřítele. Stala se z ní pevnost, ze které Švédové podnikali výboje do širokého okolí. Domů odešli až dva roky po uzavření mírové smlouvy.

Text: Petr Horálek

Foto: Wikimedia

Třicetiletá válka změnila natrvalo tvář Evropy. Z původně náboženského konfliktu mezi katolíky a protestanty se zformoval klasický střet, ve kterém se agresivně bojovalo především o moc a území. A počet obyvatel na kontinentě se snížil asi o třetinu! Země Koruny české nakonec zůstaly – po ztrátě Lužice

ve prospěch Saska – součástí habsburské monarchie, přičemž koncem války se správní centrum Moravy definitivně přesunulo z Olomouce do Brna.

Výměna kádrů

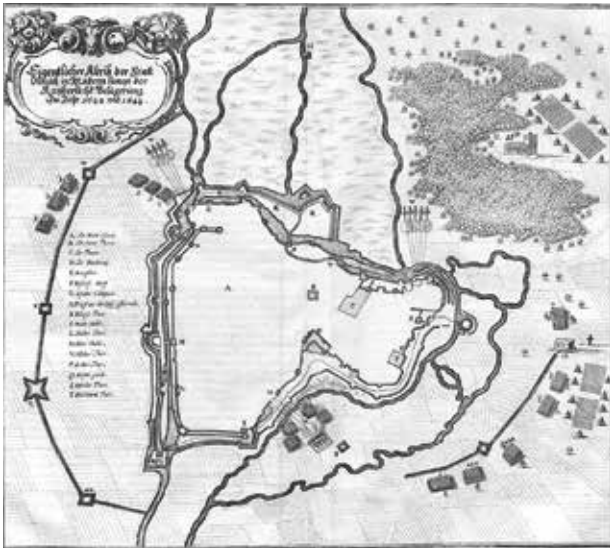
Píše se rok 1642. Před pěti lety zemřel císař Ferdinand II., nemilosrdný bojovník za katolickou víru, a na českém trůně sedí jeho smířlivější, šetřivější a pragmatičtější syn Ferdinand III. Ve Francii

právě umírá kardinál Richelieu, skutečný vládce země, a král Ludvík XIII. ho bude na věčnost následovat jen o pár měsíců později. Jeho následníci, budoucímu králi slunce Ludvíkovi XIV., jsou teprve čtyři roky, takže moc za něj bude vykonávat kardinál Mazarin (jak dobře vědí čtenáři románů Alexandra Dumase). Švédský král Gustav Adolf padl už před deseti lety v bitvě u Lützen.

Všem hlavním aktérům je jasné, že ani jedna strana nemá sílu na totální vítězství. Přesto se válčilo dále, protože každý potřeboval výhodnější podmínky pro plánovanou mírovou vyjednávání. A švédská vojska, která tři roky předtím plundrovala Čechy a vypálila na 6 000 měst a vesnic, vpadla plnou silou tentokrát na Moravu.

Útok podzemní chodbou

Polní maršál Torstenson vedl svá vojska přes Braniborsko a Slezsko a po cestě se zmocnil všech důležitých pevností. Po čtyřdenním obléhání mu 14. června 1642 podlehla i Olomouc. Ta se pak stala švédskou pevností a opěrným bodem uvnitř našeho území na dlouhých osm let. Odtud vyjžděl nepřítel plenit a obsazovat další města, jako byla Opava, Uničov nebo

Opevněná Olomouc za švédské okupace

Dobyvatel Olomouce švédský polní maršál Lennart Torstenson

Litovel. Na čas se sice císařským podařilo Švédy z Moravy vytlačit, ale do Olomouce se nedostali, i když to na podzim 1643 zkoušeli. Ovšem nevzdávali se.

K dalšímu významnému pokusu došlo v roce 1644. V červnu císařské vojsko obklíčilo Olomouc. Obléhání se vleкло až do poloviny zří. Potom se dobyvatelé přestali spoléhat jen na zbraně a uchýlili se k léčce. Mužem, který měl obléhatelům umožnit vstup do města, byl jakýsi páter (snad jménem Michal), který chtěl Švédy falešnou informací odvést od hradeb u kostela sv. Blažeje.

Císařský oddíl se skutečně dostal vykopanou podzemní chodbou do prostor děkanství a na biskupský dvůr. Bylo to asi 600 mužů, takže pořádná síla. Do samotného města však neprošli. Důvody jejich neúspěchu se různí. Podle jednoho zdroje se Švédové prostě stačili vzpamatovat a vrátit, podle druhého dobyvatelé zapoměli otevřít bránu, protože hodovali a předčasně slavili. Ať tak či onak, Švédové za trest budovy děkanství vyrabovali a zapálili.

Odejeme, až zaplatíte

Obléhání Olomouce se pak neúspěšně táhlo dlouhé měsíce. Během okupace se počet obyvatel města snížil na pouhých 1 675 civilistů z původních minimálně 10 000 (někde se uvádí i 30 000). Z více než 600 měšťanských domů zůstalo obyvatelných jen 145, ze 77 šlechtických sídel pouze 23. Úspěch Švédů se kromě vojenské oblasti projevil i v tom, že centrem Moravy je od té doby až do dnešních časů Brno. Císař Ferdinand III. totiž již v roce 1642 rozhodl o přesunu všech královských a zemských úřadů včetně úřadu místodržícího. Z provizoria se později stala věc trvalá. Zvláště potom, co

se obyvatelé Brna dokázali v posledních letech války opakovaně nepřátelským útokům ubránit.

Na švédské okupaci Olomouce původně nic nezměnilo ani uzavření mírové smlouvy v německých městech Münster a Osnabrück v říjnu 1648. Jednání probíhala čtyři roky a jeden z hlavních sporů se vedl o to, ke kterému datu se mají vrátit evropské poměry. Zatímco Švédové trvali na roce 1618, císařská delegace navrhovala rok 1630. Výsledný kompromis – 1624 – byl spíše diplomatickým vítězstvím Habsburků.

Švédové si však svůj odchod ze střední Evropy nechali řádně zaplatit. Nejdříve požadovali 20 milionů říšských tolarů, nakonec se spokojili s pěti, navíc rozdělenými do pěti splátek. Okupovaná města však odmítli opustit, dokud nebudou reparace zaplacené. Z Olomouce nebo Uničova proto odešli až v roce 1650, z Krnova nebo Frýdlantu v Čechách dokonce ještě později. □

Co také přinesl vestfálský mír

- » Uznání nezávislosti Švýcarska a Nizozemska.
- » Jednotlivé země Svaté říše římské získaly suverenitu a staly se subjekty mezinárodního práva.
- » Byl zakotven princip, že panovník je oprávněn zvolit si náboženské vyznání pro své území. Katolíci i protestanti tak mohli být nadále vyháněni ze svých domovů a trestáni.
- » Největší územní zisky si prosadily Francie a Švédsko.
- » Rakouští Habsburkové uhájili svá území ve střední Evropě i nárok na titul císaře.

Svoboda vyznání na slezském území

Zatímco v Čechách a na Moravě se po válce uplatňovala striktně jen katolická víra, mírová smlouva zavázala habsburské panovníky k náboženské toleranci evangelíků na slezském území. Výslovně zmínila knížectví břežské, olešnické a lehnické. Na zbylé části Slezska byla aspoň formálně garantována osobní svoboda vyznání. Přesto však v praxi docházelo i zde k různým formám pronásledování a zejména k diskriminaci nekatoликů. Stále však bylo možné chodit do protestantských kostelů.

Jednání v Münsteru vedla k vestfálskému míru

Únorové počasí není jenom sníh, mráz a fujavice. Když bude hezky, můžete s dětmi vyrazit na krátkou procházku do městského parku nebo na delší výlet do přírody. Vždy ale zvažte své fyzické možnosti, vybavení jídlem a hlavně dostupnost veřejné dopravy. A kdo nechce riskovat, může do kavárny s hracími prvky.

NA VÝLET

Lávový proud s ozvěnou a piknikem

Čedičové kamenné varhany v půlkruhovém tvaru představují přírodní památku Lávový proud u Meziny nedaleko přehrady Slezská Harta. Je to pěkné místo na procházku lesem a piknik. Pokud si chcete udělat delší výlet, můžete vyrazit od nádraží v Bruntále nebo ve Valšově a dále po turistických značkách nebo cyklotrasách, ale dá se naplánovat i kratší verze vhodná pro kočárky nebo odrážedla. V cíli vám bude odměnou nádherně široké prostranství ohraničené skálou. Děti zde rády zkouší ozvěnu a běhací hry. K dispozici máte příjemné posezení i stojan na kola, nedaleko stojí též přístřešek s lavičkami.

NA PROCHÁZKU

U bludovského zámku mají lesopark Gryngle

Kousek od Šumperka se nachází městečko Bludov. Vedle hojně navštěvovaného Pradědova dětského muzea nebo výletní restaurace Na Bludovečku tu mají ještě lesopark Gryngle, který se nachází poblíž zámku kolem menší rokliny s potůčkem. Je krásný v každém období a uchvátí vás především památnými duby. Pokud si chcete park projít, okružní cesta je dlouhá asi dva kilometry. Hravě ji zvládnou i menší děti, ale kočárky si na pěšinu plnou kořenů raději neberte. Hned na začátku vás u rybníka přivítá vodník, který si tu hlídá svůj rybníček. Pokud si budete chtít cestu prodloužit, vydejte se zámeckým parkem na rozhlednu Brusná.

ZÁBAVA UVNITŘ

Puzzlík v Bruntále, to je kavárna i herna

Nejen za špatného počasí můžete zavítat do krásné kavárny s dobrotami. Najdete tu i dobře využitý prostor herny, kde se zabaví zejména batolata a předškolní děti. K bruntálskému Puzzlíku se prochází oplocenou zahradou se spoustou průlezků. Kočárek nemusíte nechávat venku, ale pohodlně ho zaparkujete v předšálí herny. Co se atrakcí týče, nabídka je pestrá: kuličkový bazén, skládání velkých molitanových kostek, plastové motorky a odrážedla, plastové houpačky jako kolíbačky pro jednoho i pro dva, mírné skluzavky, dětská kuchyňka, pokladna, stan a další. Starší děti využijí horolezeckou stěnu nebo box s počítačovými hrami.

DO PŘÍRODY

Čarovný les u Šumperka plný skřítků, víl a zvířat

Nedaleko centra Šumperka se můžete vydat na nenáročnou procházku Čarovným lesem. Projedete i s kočárkem, ale na odrážedlech dejte pozor při cestě z prudkého kopce. Vstupním bodem je ulice Reissova. Budete procházet kolem malých rybníčků s kačenami (zeleninu s sebou), přičemž přes ten poslední vede lávka z kulatých pilířů, po kterých děti rády skáčou. Cestu lesem zpříjemní dřevěné sochy skřítků, víl, čaroděje či zvířat. Jsou blízko sebe, takže to děti motivuje k pohybu. Cílem může být nové lesní hřiště, vybudované teprve v roce 2021, s lanovými prvky, obřím mraveništem, pavoučí sítí nebo domkem loupežníků.

IDSOK

INTEGROVANÝ DOPRAVNÍ SYSTÉM
OLOMOUCKÉHO KRAJE

Jede Vás víc? Kupte si **MULTILÍSTEK**

Cestujete v početné skupině, se psem nebo hromadou zavazadel?

U dopravce České dráhy, a.s. Vám od 1. ledna 2023 stačí jeden jízdní doklad pro skupinu cestujících, i když jsou v jiných tarifních kategoriích.

Způsob platby

Cestující zaplatí vždy najednou celou částku za všechny položky na jízdence.

Rychle a ekologicky

Hlavní výhodou **MULTILÍSTKU** je rychlejší odbavení cestujících a tisk pouze jednoho jízdního dokladu.

Vyzkoušejte nový **MULTILÍSTEK** na vlaková spojení Integrovaného dopravního systému Olomouckého kraje.

Více informací na **IDSOK.CZ**

 České dráhy
Národní dopravce

 Olomoucký kraj

Noční vlaky

Text: Petr Štáhlavský
Foto: OBB, archiv ČD a archiv autora

LUXUSNÍ NOČNÍ HOTELY NA KOLEJÍCH zažívají v Evropě renesanci

Cestujete rádi vlakem přes noc do zahraničí? Spoje pod značkou ČD Night vás svezou do řady evropských metropolí, například do Innsbrucku, Krakova, Varšavy, Košic nebo Budapešti. Do Popradu, Košic a Humenného si do nočního vlaku můžete „přibalit“ dokonce i osobní auto. Ráno vás navíc probudí stevard se snídaní, takže kromě sprchy vás probere též horká káva nebo čaj.

Před deseti lety se nad noční dopravou v Evropě stahovala mračna. Vlaků ubývalo, a když německé železnice DB zrušily svůj projekt DB Nachtzug, bylo to považováno za velký hřebík do rakve nočního cestování po železnici. V tuto chvíli se iniciativy chopili Rakušané a vytasili se s produktem a značkou nightjet. A v tomto oboru se pak stali evropským lídrem. Ale ani České dráhy nezaspaly a s kolegy z rakouské společnosti ÖBB spolupracují na renesanci noční dopravy.

Narodil se spací vůz

První spací vozy spatřily světlo světa v Americe na tamních transkontinentálních železnicích. Zpočátku měli cestující k dispozici jen jednoduché pryčny, které oddělovaly pouhé závěsy. V roce 1865 přišel George Pullman s novým, luxusnějším vozem a nazval ho Pioneer. Byl větší a širší než všechny dosavadní vagony a na tratě se nevešel, proto ho odstavili na vedlejší kolej, kde čekal na svou příležitost.

Ta přišla po atentátu na prezidenta Lincolna. Jeho tělo mělo být k poslednímu odpočinku přepraveno z Washingtonu do Springfieldu a Pullman prosadil, že není jiný tak honosný a velký vůz než jeho Pioneer, který se může takové cesty zhostit. Mosty, nástupiště a vše kolem tratí se muselo pro velký vůz upravit. Pioneer při smuteční jízdě zaujal natolik, že se stal brzy vzorem pro desítky dalších dodávaných nejrůznějších americkým železnicím. Jméno Pullman se ve světě železnice stalo synonymem pro luxusně vybavené vagony, ať už pro noční, nebo denní cestování.

Transkontinentální expresy CIWL

Koncem 19. století se dostaly spací vozy také do Evropy. Zavést je zkoušelo hned několik podnikatelů, ale nejslavnějším a nejúspěšnějším z nich se stal Belgičan Georges Nagelmackers. Se spacími vagony se setkal na své studijní cestě Amerikou, kam ho jeho otec vyslal kvůli nešťastné lásce. Tedy přesněji kvůli lásce, které hlava rodiny nefandila.

Mladý Belgičan založil společnost Compagnie Internationale des Wagons-Lits (CIWL), za pár let hrdě přejmenovanou na Compagnie des Wagons-Lits et des Grands Express Européens. Nagelmackers se pustil do vyjednávání. Železnice v Evropě 19. století byly totiž roztříštěné do mnoha firem, standar-

Prospekty z 90. let 20. století

Hygienický kout s umyvadlem byl v nočních vlacích zaveden koncem 19. století

dizace ještě nebyla tak rozvinutá jako dnes, a tak bylo skutečně husarským kouskem, když se mu v roce 1874 podařilo vypravit první lůžkové vozy z Paříže do Vídně. Na své cestě projely šestí železničních společností.

Myšlenka luxusního nočního cestování po Evropě se brzy prosadila. Společnost CIWL uzavírala další smlouvy a časem zavedla vedle jednotlivých vozů, které se přepojovaly mezi jednotlivými vlaky, celé luxusní spoje. Jejich jména měla nádech modravých dálek, dobrodružství, ale také romantiky, po kterých tenkrát toužila určitě většina Evropanů, ale jen ti nejbohatší si je mohli dopřát.

Lůžkové vozy CIWL byly přízvušně evropským zvyklostem. Oproti americké inspiraci tak byly zpočátku mnohem kratší, pouze dvounápravové, a s oddělenými oddíly. Až koncem 19. století se zde objevily vozy mnohem větší a pohodlnější, které byly kvůli klidné jízdě stavěny dokonce i na třinápravové podvozky. V oddílech nejprve nebylo umyvadlo s tekoucí vodou. To měli cestující k dispozici až v modernějších

vagonech a dodnes je standardem vybavení všech oddílů lůžkových vozů.

Lůžkové vozy působily luxusně už na první pohled. Nejdříve byly obloženy teakovým dřevem, později dostávaly nátěr v luxusně působící tmavě modré barvě. Vždy byly zdobené mosaznými leštěnými nápisy a honosným znakem, kterému dominovala dvojice lvů.

Masová turistika

Dvě světové války pouhých 20 let po sobě podstatně proměnily lidskou společnost, mimo jiné urychlily vývoj techniky a změnily cestování. Luxus lůžkových vozů se stal dostupným širokému okruhu lidí a na kolejích se objevila low-cost varianta v podobě lehátkových vagonů. Ty nabízí méně komfortu. V jejich oddílech je šest lehátek a ve dne je lze provozovat jako klasické vozy na sezení. Zatímco standardní lůžkový vůz nabízí místo zhruba 30 cestujícím, v lehátkovém jich lze ke spánku uložit asi dvojnásobek.

Druhá polovina 20. století znamenala obrovský boom nočních vlaků, a to také

V čele nočních spojů jsou dnes moderní a výkonné lokomotivy

Současný lehátkový vůz ČD

díky dostupnosti a oblíbě letní dovolené. Bez ohledu na to, zda se jednalo o kapitalistický Západ, nebo komunistický Východ, prázdniny u moře se staly dostupnou kratochvílí pro miliony pracujících. Jejich dopravu zajistily noční vlaky.

Z Paříže se jezdilo na Azurové pobřeží, ze Skandinávie a severního Německa mířily vlaky do Itálie a Jugoslávie. Východní Němci, Poláci a Čechoslováci vyráželi do Rumunska a Bulharska nebo na sever k Baltu. Československem projížděly vlaky jako Nord Orient, Transdanubium, Trakia, Mamaia, Rujana nebo Warnow s cílovými stanicemi ve Varně, Burgasu, Mangalii, Binzu nebo ve Warnemünde. Desítky zvláštních vlaků byly vypraveny každou sezonu pro cestovní kanceláře Čedok, CKM, Rekrea nebo KOR Kladno (ty jezdily dokonce až do Kladna). Československé státní dráhy nasazovaly v 80. letech 20. století o letních prázdninách více než 220 lehátkových vagonů. Velké železnice jako západoněmecké DB nadto provozovaly kolem tisícovky lehátkových vozů.

Třináctivozová Mangalia

Jak takové cestování vypadalo? Už s předstihem stál na pražském hlavním nádraží třináctivozový vlak Mangalia, obležený prázdninovými cestovateli. Do devíti lehátkových vozů jich nastoupilo kolem 450. Uprostřed soupravy byly dva restaurační vozy, kde se podávala snídaně, oběd i večeře, a soupravu doprovázely ještě dva vozy s místy na sezení. Cestující v Praze si rovnou rozestlali. Vlak odjížděl zhruba hodinu po půlnoci a po sedmé ráno byl v Bratislavě. Druhou noc už lidé spali v Rumunsku a do Mangalie dorazili v půl desáté dopoledne.

Cesta se dala trávit na sedačkách nebo na lehátkách, a protože nebyly žádné tablety ani wi-fi, čas si pasažéři krátili čtením, hraním karet nebo poslechem tranzistoráku. V Mangalii musela posádka vlak uklidit a připravit na zpáteční cestu, která začala v půl páté odpoledne. Do Prahy vlak dorazil druhý den chvíli před půlnocí.

Posádka během cesty připravila ve stísněných prostorách restauračních vozů kolem 2 000 obědů a večeří a prodala tisíce lahví piva a limonády. To vše bylo nutné před každou cestou naložit a prázdné obaly pak zase vyložit. V hlavní sezoně se jednalo denně celkem o 4–5 tun ložního prádla, několik tun všemožných potravin a desítky tisíc lahví od nápojů. Cesta z Prahy do rumunských přímořských letovisek trvala přes 30 hodin a do Bulharska skoro 40 hodin. O hodně kratší byla cesta k Baltu – pouze jednu noc.

Legenda jménem Orient Express

Po jednotlivých přímých vozech začala společnost CIWL zavádět ucelené luxusní spací vlaky. Několik jich jezdilo i přes území bývalého Československa. Luxusní vlaky mířily do světoznámých Karlových Varů a Orient Express zastavoval v Bratislavě.

Orient Express byl nejslavnější z vlaků společnosti CIWL. Z Paříže vyjel poprvé v roce 1883, nejdříve jen do rumunského Giurgiu, odkud se muselo pokračovat lodí. Od roku 1888 jezdil až do tureckého Istanbulu. Vlak králů, král vlak, jak je také titulován, proslavila v roce 1934 Agatha Christie svou detektivkou Vražda v Orient expresu – s velmi originálním řešením.

Luxus značky CIWL

Noční vlaky společnosti CIWL byly skutečně luxusní, například Sud-Express Paříž – Lisabon, zavedený v roce 1887, Méditerranée-Express Paříž – Ventimiglia (1889), Nord-Express Paříž – Petrohrad (1896), Transsibirien Express Moskva – Tomsk (1898), prodloužený v roce 1899 do Irkutsku a v roce 1914 až do Vladivostoku, nebo Riviera-Express Berlín – Ventimiglia, vypravovaný od roku 1900. Několik vlaků jezdilo i na naše území, například Ostende-Karlsbad Express (1895), Paris-Karlsbad-Express (1900) nebo Berlin-Karlsbad Express (1907).

Nejnovější koncept noční dopravy představuje rakouský spoj nightjet ÖBB

Hotelový koncept nightjet

Když koncem minulého století změnil pád komunismu životní styl na Východě a ze Západu se rozšířil provoz nízkonákladových leteckých společností, zájem o prázdninové noční vlaky klesl. Masovost začala nahrazovat kvalita a Evropu propojily hotelové vlaky, španělská Talga nebo německo-rakousko-švýcarský projekt CityNightLine s patrovými lůžkovými vagony. Vlaky začaly nabízet luxusní kupé se sprchou a restaurační vozy s bary, kde se lidé pohodlně navečeřeli a strávili příjemný večer před ulehnutím ve svém pojízdném „hotelovém“ pokoji.

Přesto útlum noční dopravy pokračoval a před necelými 10 lety to vypadalo, že západní Evropu noční vlaky opustí úplně. Železnice by pak konkurovala

jiným druhům dopravy hlavně rychlovlaky. Tomuto trendu se postavili Rakušané a přišli s konceptem nightjet. Rakouské dráhy ÖBB začaly budovat síť nočních linek spojujících velkou část Evropy, i mimo území Rakouska. Začali s původním parkem lůžkových a lehátkových vozů a připravili koncepci úplně nových nočních vlaků.

Pevně spojené sedmivozové soupravy podobné railjetům budou mít dva vozy s místy na sezení, tři lehátkové vagony a dva lůžkové. Poprvé budou ve všech lůžkových kabinách koncipovaných pro dva cestující privátní sociální buňky s WC a sprchou. Lehátkové vozy nabídnou velké oddíly pouze pro čtyři osoby a evropskou novinku Mini Cabins, jakési malé uzavřené kapsle s jedním odděleným lůžkem. Pasažé-

rům nabídnou sice malý, ale zcela privátní prostor. Samozřejmostí bude palubní wi-fi, okna upravená pro snadný průchod mobilního signálu GSM nebo palubní portál a řada dalších služeb. Zkrátka jako ve skutečném hotelu.

Inspirace pro Evropu

První z nových souprav nightjet mají být nasazeny do provozu letos a ÖBB s nimi obslouží linky z Rakouska a Německa do Itálie. Podle rakouských propočtů bude jízda novým nightjetem ke klimatu padesátkrát šetrnější než cesta letadlem. Ostatně, aktuální pohled na leteckou dopravu jako na jednoho z viníků klimatických změn podpořil současný zájem o noční vlaky po celé Evropě. Skotové například nedávno zavedli spací soupravy Caledonian Sleeper na linky mezi Londýnem a Skotskem. Nový spací vlak začal také jezdit mezi Stockholmem a Hamburkem, České dráhy zavedly vlak Canopus na trase Praha – Drážďany – Basilej – Curych a nové noční vlaky chystají i Francouzi. □

Železničář

Železničář

12x ročně

Železničář

Železničář

Železničář

Zajímá vás železnice hlouběji a chtěli byste si přečíst více článků s touto tematikou? Zkuste oborový magazín Železničář, který koupíte v ČD centrech a pokladnách nebo si jej můžete předplatit a získat navíc 4x ročně oboustranný plakát ve formátu A2. Více informací na stránkách zeleznicar.cd.cz

Klidně pust'te volant z ruky

ČD servis

Proč jet na trhy vlakem

Jednou z hlavních výhod spočívá v tom, že vlakem můžete vyjet přímo do srdce každého z těchto měst. V Bratislavě se můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy. V Košicích můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy. V Bratislavě se můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy. V Košicích můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy.

Kde najít podrobné informace

- » www.vlakove-trhy.sk
- » www.slovakia.sk
- » www.kosice.sk
- » www.bratislava.sk
- » www.kosice.sk

ních trhů se ve Vídni a 11. listopadu a předvánoční a se v rakouské metropoli. To je dobrá zpráva pro všechny, kteří chtějí navštívit tyto trhy. V Bratislavě se můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy. V Košicích můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy.

trhů z dříve řeči, ten se nachází v Bratislavě. Tamní trhy jsou velmi zajímavé a stojí za to je navštívit. V Bratislavě se můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy. V Košicích můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy.

ještě jednou Bratislava, která je velmi krásná a stojí za to ji navštívit. V Bratislavě se můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy. V Košicích můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy.

trhy předvánoční trhy, které jsou velmi krásné a stojí za to je navštívit. V Bratislavě se můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy. V Košicích můžete vyjet přímo do centra, kde se nachází hlavní trhy.

trhů, který připomíná ježiška zabaleného v plátně. Podle legendy byla štóla poprvé upečená v Dražďanech. V saské metropoli najdeme hlavní trhy tradičně na náměstí Altmarkt. Vedle štánků se stárou a jemnými pochutinami jsou zde různé atrakce a dominantou výzdoby jsou charakteristické saské dřevěné pyramidy s řadou postavček. Cesta od vlakového nádraží na Altmarkt vede po Pražské ulici, lemované řadou obchodů a několika obchodními galeriemi, takže romantiku adventu lze spojit také s praktickým nákupem dárků.

Berlín
Dálkovými vlaky Berliner můžete podniknout cestu až do německého hlavního města. V Berlíně má svůj vánoční trh každá městská část. Za nejkrásnější je považován ten na Gendarmenmarkt u vedle koncertního domu. V tradičním nebo historickém duchu probíhají trhy ve čtvrti Spandau. Jeden najdete hned u radnice a druhý v pevnosti ze

Vyplatí se přesehnout k nám.
www.cd.cz

České dráhy
Národní dopravnice

Trat'ová

měsíční jízdenka – 10 dní

Na nepravidelné cesty do školy, práce či třeba na chalupu

- nepřenosná **měsíční jízdenka s 30denní platností**
- cestovat můžete **10 libovolných dní**
- pořídíte ji a aktivujete pro vybraný den v aplikaci **Můj vlak**

Pojed'te s námi.
www.cd.cz

 České dráhy
Národní doprava

ČD servis

Strategie 2030
Nákupy nových vozidel

Můžete potkat ve vlaku
Tereza Košnařová

Různí lidé
Netradiční hra na nádraží

STO MILIARD KORUN DO NOVÝCH VOZIDEL jako investice během jedné dekády

Během tohoto desetiletí plánují České dráhy investovat do vozidlového parku asi 100 miliard korun. Aktuálně proto vyhlásily výběrová řízení na nákup nových vlaků pro dálkové rychlíkové spoje, regionální spoje i příměstskou dopravu pro Prahu. Hledají rovněž dodavatele technologických novinek v oblasti drážních vozidel v podobě bateriových vlaků.

Všichni chceme cestovat moderními, bezpečnými a pohodlnými vlaky na evropské, nebo dokonce světové úrovni. Požadujeme také rychlost, wi-fi, palubní portál plný zábavy nebo nabídku občerstvení. Tohle všechno a ještě více národní dopravce zohledňuje v rámci Strategie 2030, a proto pokračuje v postupné obnově vozidlového parku v dálkové i regionální dopravě.

Rychlíkové soupravy

Jednou ze stěžejních oblastí je obnova dosluhujících rychlíkových souprav a jejich náhrada moderními vlaky. Nové jednotky už budou určené pro rychlost 200 km/h, jejíž zavedení se na několika úsecích připravuje. Zároveň však musí splnit požadavky na spoje s velkým počtem zastávek, které jsou třeba jen 20 kilometrů od sebe. Cestující do vlaků často nastupují a vystupují z nich a je potřeba,

aby pobyty ve stanicích byly krátké a nástup pohodlný. Proto budou nové rychlíkové soupravy bezbariérové.

České dráhy požadují bezbariérové elektrické jednotky s kapacitou nejméně 300 míst k sezení s oddíly 1. a 2. třídy. Soupravy musí nabízet přepravu nejméně dvou invalidních vozíků, několika kočárků a většího množství jízdních kol. Jejich interiér má být řešený jako velkoprostorový, sedačky v obou třídách budou polohovatelné a vybavené stoly, elektrickými zásuvkami a USB konektory pro napájení drobné elektroniky. Cestující budou moci využít například wi-fi, palubní portál nebo automat s občerstvením. Počítá se i s možností dobíjení baterií u vozíků a elektrokol. V jednotkách musí být také přebalovací pult. Nevidomým budou sloužit dálkové ovládače nástupních dveří přes slepeckou vysílačku, naváděcí majáčky a nápisy v Braillově písmu.

S vítězem tendru uzavřou České dráhy rámcovou dohodu na výrobu až 60 jednotek s možností dodávky náhradních dílů výměnného systému a údržby formou „full service“. Dodávka prvních jednotek by se měla uskutečnit v roce 2025.

Elektrické jednotky pro regiony

Národní dopravce také vypsal zadávací řízení na dodání a servis až 47 elektrických jednotek pro regionální spoje. Jednotky mají být dvousystémové a konstruované pro rychlost až 160 km/h. Předpokládaný objem investice zahrnující pořízení vlaků, vybraných náhradních dílů a servis po dobu až 15 let je 8,4 miliardy korun. České dráhy počítají s nasazením nových vlaků na Pardubicku, ale zájem už projevily i další kraje.

Vítězný uchazeč dodá moderní klimatizované nízkopodlažní elektrické jednotky s 1. a 2. třídou s kapacitou minimálně 140 míst k sezení. Ve vlacích by opět nemělo chybět připojení k internetu pomocí wi-fi, elektrické zásuvky pro napájení přenosné elektroniky či zásuvky na dobíjení baterií, prostor pro umístění kočárků nebo jízdních kol a moderní audiovizuální informační systém.

EMU 400 je pracovní název nových souprav, které poptávají České dráhy u výrobců vlaků. Dvousystémové patrové jednotky doplní a později nahradí příměstské vlaky CityElefant. Nové jednotky budou čtyřvozové. Výrobci mohou nabídnout plně dvouposchodové nebo kombinované řešení jednopodlažních a patrových vozů. Soupravy musí nabízet nejméně 380 míst k sezení, prostor pro dva

cestující na vozíku, šest kočárků a minimálně 30 jízdnicích kol. V běžném provozu bude možné spojit až tři jednotky, čímž vznikne vlak o 12 vozech s kapacitou až 1 140 sedících cestujících. S vítězem tendru chtějí České dráhy uzavřít rámcovou smlouvu na výrobu až 90 jednotek. Jejich dodávka by se měla uskutečnit od roku 2027. Předpokládaný objem této investice je až 42,2 miliardy korun.

Vlaky napájené z baterií

Těsně před Vánoci vypsaly České dráhy zadávací řízení na dodání a servis vlaků napájených z trakčního vedení a také z velkokapacitních baterií. Pro provoz v Moravskoslezském kraji poptávají 15 vlaků s dojezdem nejméně 80 kilometrů v bateriovém režimu. V budoucnosti plánují pořízení dalších bateriových vlaků pro jiné regiony. Pro cestujícího to také znamená, že mu odpadnou přestupy mezi elektrickou a motorovou soupravou, například z Krnova nebo Budišova nad Budišovkou přímo do Ostravy.

Bateriové jednotky nabídnou cestujícím veškerý komfort, který je u našich moderních vlaků běžný. Půjde o bezbariérová nízkopodlažní vozidla s klima-

tizovanými oddíly, nejméně 135 místy k sezení v 1. a ve 2. třídě. Při napájení z troleje budou mít maximální rychlost 160 km/h a z baterie 120 km/h. Baterie musí umožnit dojezd nejméně 80 kilometrů. Jednotky budou vybavené systémem rekuperace, který umožní elektřinu vyrobenou při brzdění vracet zpět do trakční sítě nebo do baterií. Nasazení prvních bateriových vlaků se předpokládá v roce 2025. Očekávaný objem investice zahrnující pořízení vlaků, vybraných náhradních dílů a servis po dobu 15 let je 3,4 miliardy korun. □

Co už je objednáno

V současné době mají České dráhy objednaných 110 elektrických jednotek RegioPanter, 76 motorových jednotek od firmy PESA Bydgoszcz, 20 devítivozových expresních souprav ComfortJet a 50 elektrických lokomotiv Siemens Vectron pro rychlost 230 km/h. Potvrzuje se, že na linkách s novými vozidly roste zájem o cestování.

RegioPantery na Olomoucku

V první polovině příštího roku bude na Olomoucku jezdit už 27 nových třívozových RegioPanterů řady 640. První dodávka se očekává v polovině letošního roku, kompletní nasazení těchto jednotek na elektrifikovaných tratích Olomouckého kraje by mělo být završeno na jaře 2024. RegioPantery nahradí dosluhující jednotky řady 460 a klasické soupravy s elektrickou lokomotivou v celém regionu.

VÝLET DO POLSKA NA JEDNU JÍZDENKU po kolejích i autobusem

I během zimních měsíců se můžete vydat na cesty do polských příhraničních regionů, ať už za nákupy, nebo kvůli rekreaci. Nemusíte složitě hledat a porovnávat tarify různých dopravců. Na celý den vám vystačí jedna jízdenka Českých drah.

Pro cestování po polském příhraničí lze využít Skupinovou víkendovou jízdenku+Polsko. Tato síťová jízdenka platí buď v sobotu, nebo v neděli vždy do půlnoci dne, který je na ní vyznačen. Vydává se elektronicky u všech pokladních přepážek Českých drah nebo u průvodčího ve vlaku, pokud jedete ze stanice, kde není pokladna otevřená. Nelze ji zakoupit v e-shopu ani v předprodeji.

Lázně Kudowa Zdrój

Město se nachází v Kladsku, které bylo do roku 1742 součástí východních Čech. Až do roku 1945 zde žila významná česká menšina a dodnes se mu říká Lázně Chudoba. Patří k nejstarším lázeňským místům v Evropě (už od 15. století). Léčil se zde například spisovatel Alois Jirásek, německý básník Johann Wolfgang Goethe nebo britský politik Winston Churchill. V centru najdete okázalé parky a promenády s léčivými prameny.

Pro skupiny nejen s dětmi

Tato jízdenka platí pro skupinu až pěti osob, z toho maximálně dva cestující mohou být starší 15 let. Hodí se tedy především pro rodiny nebo malé skupiny s dětmi. Její hlavní výhoda spočívá v tom, že nemusíte počítat kilometry ani nakupovat další doklady při přestupu. Dopředu si však na webu Českých drah zjistíte, na kterých tratích a ve kterých spojích vám ji uznají. Podrobnosti včetně mapy tratí najdete na webu.

Pro pracovní dny

Pokud si chcete udělat výlet do polského příhraničí i mimo víkend a opět nechcete hledět na počty ujetých kilometrů ve vlaku, zvolte si Celodenní jízdenku+Polsko, která platí v libovolný den, ovšem pouze pro jednu osobu. Obdobně jako v předchozím případě lze i tento doklad koupit u všech pokladních přepážek národního

FOTO: KAMIL CWICKI

Lázeňské sanatorium Polonia z roku 1905 ve městě Kudowa Zdrój

dopravce nebo u průvodčího ve vlaku. Předprodej ani nákup v e-shopu nejsou možné. Jak Skupinovou víkendovou, tak Celodenní jízdenku si můžete zakoupit v celostátní i levnější regionální verzi.

Z Náchoda i po silnici

Ať už jedete na výlet, nebo za výhodnými nákupy, na královéhradecké regionální verze Celodenní jízdenky+Polsko a Skupinové víkendové jízdenky+Polsko lze cestovat nejen vlakem, ale rovněž vybranými autobusovými spoji CDS Náchod přímo z místního nádraží až do stanice ve městě Kudowa Zdrój s návazností na vlaky dále do Dolnoslezského vojvodství. Po předložení platné síťové regionální jízdenky bude cestujícím v autobuse vystavena volná jízdenka na přeshraniční spoj. Obdobně je možné cestovat i zpět. □

Více na www.cd.cz v sekci Typy jízdenek

FOTO: KAMIL CWICKI

RŮZNÍ LIDÉ JAKO HRDINOVÉ vlastního života ve válce

Voják, dobrovolník, kněz, matka, otec, babička a mnoho dalších. Jsou různí, ale podobní ve své touze po štěstí. Příběhy skutečných Ukrajinců, do jejichž života zasáhla válka, si mohou poslechnout účastníci audiowalku na pražském hlavním nádraží. Ve sluchátkách jim běží nahrávky s autentickými příběhy o tom, jaké to je, opustit pod hrozbou násilí své domovy a vydat se na cestu do neznáma.

Nejsou to fiktivní postavy, ale opravdoví lidé se svými každodenními zvyky, názory a sny. Jednoho dne se museli znenadání rozhodnout, zda zůstanou ve svých domovech pod palbou, nebo opustí ohrožená místa. Se svým životním příběhem se rozhodli svěřit ostatním, takže bylo pořizeno více než 20 hodin rozhovorů. Z nich pak vznikla hodinová verze určená pro netradiční formu divadelního představení.

Představení mezi cestujícími

Diváci nebudou svědky válečných hrůz. Uslyší „jen“ útržky osobních výpovědí, z nichž se skládá jeden velký příběh lidské touhy po štěstí. Díky audiowalku budou vtaženi přímo do středu dění v běžném ruchu a shonu nádraží. Společně s postavami děje budou procházet mezi ostatními cestujícími. A pak už je na každém, kam se vydá dále. Každý si musí zvolit svou vlastní cestu.

Představení trvá asi hodinu, skupinu během chůze doprovází tři průvodci ve výstražných vestách. Diváci se nejdříve shromáždí ve vestibulu pražského hlavního nádraží vedle klavíru u restau-

race Potrefená husa, kde jim technik rozdá sluchátka. Průvodci vyvedou skupinu před vestibul, kde audiowalk začíná. Diváci pak jdou v souladu s pokyny k úschovně zavazadel, k pokladnám, do čekárny, do prvního patra Fantovy kavárny k průhledu do chodby s cestujícími a na první nástupiště. Vrazení sluchátek probíhá u zábradlí před Fantovou kavárnou.

Spolupráce s ukrajinskými umělci

Hru Různí lidé připravila tvůrčí skupina Uzahvati, která je průkopníkem tohoto žánru na Ukrajině. Scénář napsala Anna Bilenková, Roman Varyvoda a dramatik Jurij Solonec, režie se chopila Polina Baranichenková. Do Čech se představení dostalo díky koprodukcí s Městskými divadly pražskými, která ho zařadila do svého dlouhodobého programu s ukrajinskými tvůrci Imagine UA. Vzhledem k provozu na hlavním nádraží je kapacita u každého vystoupení omezena na 30 diváků. □

Termíny představení

2. února

10:00, 12:00 a 17:00 hodin

25. února

17:00 hodin

9. března

10:00, 12:00 a 17:00 hodin

25. března

17:00 hodin

Vstupenky je nutné koupit předem na centrální pokladně Městských divadel pražských nebo online na jejich webu. Přímou na nádraží prodej neprobíhá!

Více na www.mestskadivadlaprazska.cz

Tereza Košnařová

CESTOVÁNÍM PO ASII JSEM SI SPLNILA SEN, o který se s vámi chci podělit

Před dvanácti lety přerušila Tereza Košnařová na půl roku kariéru, aby cestovala po Asii, kde mimo jiné pracovala jako dobrovolnice v dětském domově v Nepálu, prošla Himálaj a poznala běžný život v Indii. O svých zážitcích si vedla deníky, na základě kterých později napsala knihu. Formou kampaně nyní oslovuje čtenáře s výzvou, aby její titul, který nazvala Jednou se mi splní sen, mohl vyjít.

Proč jste se vydala na tak dlouhou cestu?

Když mi bylo osm, viděla jsem v televizi cestopis o Tahiti, což mě úplně fascinovalo. Babička mi řekla, že pokud tam chci někdy jet, budu se muset naučit francouzsky. A já odpověděla, že ano, a přihlásila se na francouzštinu. Stále jsem si pěstovala sen o velké cestě, a když jsem dokončila vysokou školu, řekla jsem si, že teď nastal ten správný čas. Odjela jsem do Londýna a otevřel se mi úplně nový, kosmopolitní svět. Studovala jsem angličtinu a můj učitel mě navedl na myšlenku, že bych mohla dělat dobrovolníka a učit.

Kolik vydělává dobrovolník v rozvojových zemích?

Když chcete dělat dobrovolníka, musíte to naopak zaplatit! Pak vás organizace propojí s nějakou rodinou nebo sirotčincem. Tehdy jsem si řekla, že do toho půjdu po hlavě, dala jsem v práci výpověď a investovala do cesty veškeré úspory. Řekla jsem si, že tomu věnuju šest měsíců. Pak jsem se ocitla v Nepálu.

Jak se žije v Nepálu obyčejným lidem?

Nepál je hodně uzavřená společnost. Když pocházíte z nějakého odlehleho kraje, navíc jste třeba žena, nemáte moc možností. Rodiče vám domluví výhodný sňatek v rámci kasty a musíte se starat

o muže i o domácnost. Nás dobrovolníky umístili na tři dny do tréninkové vesnice, abychom se sžili s místními zvyky a naučili se základy jazyka. Mluvílo se tam jen nepálsky. V domě, kde jsem bydlela, měli hliněnou podlahu, s lidmi tam žily i kozy. Teprve potom jsem se dostala k práci v dětském domově.

O kolik dětí jste se starala?

V domově jsem působila šest týdnů a měla jsem na starosti 27 dětí, které jsem učila angličtinu. Původně jsem si myslela, že to jsou sirotci, ovšem pak se ukázalo, že většina z nich rodinu má, avšak tak chudou, že je poslala pryč. Obvykle to bylo prostřední dítě, protože to nejstarší už může rodičům pomáhat a malé děti zase mají minimální spotřebu. Nejmladší holčičce v domově bylo sedm let, nejstarší sedmnáct. Díky podpoře z dobrovolnické organizace se jim dostalo vzdělání, které je v životě posunulo dále. Víím, že některé děti začaly později pracovat ve zdravotnictví, jeden chlapec teď dělá doktorát v Japonsku, jiná holčička se díky stipendiu dostala ke studiu medicíny v Austrálii.

Jak jste se pak dostala do Himálaje?

To už byl můj soukromý program. Na výstup do základního tábora Annapurny v nadmořské výšce 4 130 metrů jsem měla šest dní. Náročné bylo, když jsem

V základním táboře Annapurny

šest hodin v kuse šla po kamenných schodech. Překonávala jsem tři údolí, každé mělo převýšení asi tisíc metrů. Následovaly tři dny sestupu. Ty byly překvapivě ještě náročnější. Nicméně cesta, kterou jsem absolvovala, zvládnou i malé děti a senioři. I když kamarád, který mě doprovázel, nahoře omdlel, protože ho zdolal řídký vzduch. Ale nebylo to nic vážného. Potom jsme odjeli autobusem do Indie.

Vizitka

Nadšená cestovatelka, toho času na rodičovské dovolené, navštívila již 56 zemí. Putováním v zahraničí strávila tři roky života. Na svých cestách fotografuje a zachycuje momenty z běžného života a další zajímavosti, o svých zážitcích vypráví na přednáškách. Ve volném čase se věnuje různým formám dobrovolnictví. Mezi její záliby patří práce se dřevem a vintage móda, převážně 40. let 20. století. O své půlroční cestě po Asii v roce 2011 napsala dvoudílnou knihu *Jednou se mi splní sen*. V první části popisuje putování po Nepálu a po Indii.

Jak podpořit vydání knihy?

Předprodej knihy *Jednou se mi splní sen* probíhá na portále nakladatelství Pointa od 30. ledna 2023 po dobu 30 dní – viz QR kód. Objednávkou podpoříte její vydání! Pokud se nepodaří cílovou částku vybrat, příspěvatelé dostanou automaticky peníze zpět.

V čem byla Indie odlišná od Nepálu?

Především obrovským počtem lidí a byrokracií. Indové jsou velmi přátelští, až vlezlí. Tam jsme cestovali především vlakem. Překvapilo mě, že cizinci – a také bojovníci za svobodu – si musí kupovat jízdenky na vlak u zvláštního okénka. Většinou jsme ho ve stanici hledali a bloudili při tom.

Vešli jste se vždycky do vlaku?

V Indii jsme si museli kupovat místenky. A je tam obvyklé, že čekáte i pět nebo šest dní, než na vás dojde řada. Třeba v Agře nastal problém, protože všechny vlaky byly nadlouho vyprodané. Ovšem zjistila jsem, že když zajdete k cestovnímu agentovi, ten za úplatu dojde na nádraží, přeskočí čekající v rezervačním systému a přinese jízdenku hned na následující den.

Proč Indové nepoužívají letadlo?

Běžní lidé tam cestují s velkými zavazadly, se kterými by se do letadla nevešli. A také na to nemají peníze. Na druhou stranu, majetní Indové s pohádkovým bohatstvím si mohou dovolit rovnou vlastní letadlo.

O svých cestách po Asii jste se rozhodla napsat knihu. Kdy vyjde?

Začalo to tím, že jsem si pečlivě vedla deník. Část jsem pak publikovala na svém blogu. Po mnoha letech i pokusech se mi podařilo knihu dotáhnout do konce. Jenže nemám známé jméno, nejsem David Beckham, takže je složité sehnat vydavatele. Kromě toho chci mít poslední slovo, pokud jde o text i o název, proto jsem se rozhodla pro způsob předprodejové kampaně. Nyní musím přesvědčit lidi, aby měli o knížku zájem. Když se jich přihlásí dost, vyjde. □

GRAZ VYPADÁ NEJLÉPE Z VÝŠKY

Romantika za humny

Chystáte se na valentýnský výlet nebo plánujete oslavit výročí svatby či prvního setkání s osudovou láskou víkendem v zahraničí? Hledáte útěk od stereotypu, ale současně nemáte moc času na dalekou cestu? Vyberte si Graz! Druhé největší město Rakouska leží díky vynikajícímu železničnímu spojení doslova za humny, ačkoli se nachází až skoro u slovinských hranic.

Pokud si chcete prohlédnout Graz jako celek a zorientovat se v něm, nejlépe to uděláte ze Zámeckého vrchu (Schloßberg). Tam dohlíží na město věž s hodinami (Uhrturm), která se považuje za nejtýpičtější dominantu metropole. A láká k návštěvě nejen zamilované dvojice. Při cestě z historického centra k ní vyšlapete 260 schodů. Alternativou je jízda lanovkou nebo skleněným výtahem.

Hodiny s převrácenými ručičkami

Po romantické snídani nebo svačině se zaměřte na slovné věžní hodiny, jejichž dnešní podoba pochází z roku 1560. A proč jsou tak unikátní? Ukazují čas opačným způsobem, než je běžné! Zatímco velká ručička znázorňuje celé hodiny, malá ukazuje minuty. Původně zde byla jen velká ručička, aby byla vidět z dálky. Malé komůrky na rozích střechy sloužily pro hasičské hlídky. Když

spatřily požár, dávaly signály a pomocí červených praporek navigovaly bojovníky s ohněm v ulicích.

Zámecký vrch vlastně představuje komplex několika staveb a opevnění na 120 metrů vysokém kopci. Jejich základy pochází již z 9. století. Podle Guinnessovy knihy rekordů se jedná o nejhůře dobytou pevnost. Kopec čelil úspěšně nájezdům francouzské i turecké armády. Z tohoto důvodu na-

jdete na nejvyšší terase sochu lva – jako symbol neohroženosti. Pokud se budete chtít zdržet, udělejte si procházku v šestikilometrovém systému štol, které měly místní obyvatele chránit za druhé světové války.

Světová kulturní památka

Pokud jste se rozhodli nasát atmosféru Grazu naplno, projděte se pomalu kouzelnými ulicemi historického centra, navštivte malé designové obchody nebo neobvyklé kavárny. Gotika se zde prolíná s renesancí, barokem i pozdějšími styly. Není divu, že střed města byl v roce 1999 zapsán jako kulturní památka na seznam světového dědictví UNESCO.

Máte-li rádi staré kostely, zastavte se u františkánů na levém břehu řeky Mur nebo u minoritů na jejím pravém břehu. Na pěší zóně Herrengasse, kde stojí významné státní budovy a památky, určitě nevynechte Malovaný dům (Gemaltes Haus). Zdařilé fresky na fasádě vyobrazují řecké a římské bohy. Říká se, že obyvatelé tohoto domu v minulosti nemuseli platit daně, za to ovšem měli povinnost pohostit zemského pána, když do Grazu přijel na návštěvu.

K nejkrásnějším památkám patří i Zemský dům (Landhaus), který nápadně připomíná benátský palác. Najdete ho mezi ulicemi Herrengasse a Schmiedgasse, které vedou z východní strany na náměstí Hauptplatz. Na jeho tříposchoďové arkádové nádvoří s kašnou se dostanete nenápadnou branou, která se nachází hned vedle informačního centra. Je to ideální místo pro milenecký nebo manželský polibek.

Mauzoleum s českým králem

Pokud se zajímáte o českou historii, doporučujeme vám zajít do katedrály sv. Jiljí a přilehlého mauzolea. Mohutná gotická katedrála, přezdívaná Gražský chrám (Grazer Dom), byla postavena v letech 1438–1462. Navenek sice nepůsobí honosně, ale její interiér je přebohatě zdobený – najdete zde dvě slonovinou zdobené truhly nevyčíslitelné hodnoty. V mauzoleu leží ostatky českého krále Ferdinanda II. U nás získal přezdívku krutý nebo krvavý, a to za násilnou rekatolizaci Čech a Moravy po bitvě na Bílé hoře. Tady je to hlavně místní občan, však mezi jeho tituly patřil i vévoda štyrský. Kdyby měl císař Rudolf II. nebo jeho bratr Matyáš legitimního syna, hlavou habsburského soustátí by se ani nestal.

Svítilící živá hmota

Ale dost bylo bloudění po časech minulých. I část místních by vám řekla, že hodinová věž už dávno není hlavní architektonickou památkou, a poslala by vás do Domu umění (Kunsthau). Ten navrhli angličtí architekti Cook a Fournier, kteří si dali za úkol vytvořit „živou hmotu“. Jejich výtvar opravdu vypadá, jako by měl na vrchu nozdry, dokonce vydává zvuky doprovázené světelnými efekty. Podle některých vypadá jako vetřelec nebo mimozemšťan, jiným připomíná mrak nebo zvíře. V nočním osvětlení působí jako vesmírná loď. Stavba byla dokončena v roce 2003, kdy byl Graz prohlášen hlavním městem evropské kultury. Najdete ji na adrese Lendkai 1. Uvnitř na vás čekají často obměňované výstavy, v rámci kterých dostávají prostor umělci z celého světa. □

Kam také zabloudit za odpočinkem

- » Lokály jako Genießerei na náměstí Kaiser-Josef-Platz jsou oblíbeným místem, kde si můžete popovídat, vypít sklenku vína nebo ochutnat regionální pokrmy čerstvě připravené na trhu.
- » V šestém patře obchodního domu Kastner & Öhler si návštěvníci mohou vychutnat nejlepší výhled na staré město na střešní terase kavárny Das Freiblick.
- » Ostrov Murinsel pluje uprostřed řeky Mur jako napůl otevřená mušle. S břehy ho spojují dvě lávky. Lavičky ve tvaru vlny a kavárna vybízí k posezení.
- » Pár v tradičním kroji nejen pro vás zatančí třikrát denně – v 11, 15 a 18 hodin – na tři různé melodie znějící ze 24 zvonů na náměstí Glockenspielplatz.

Vlakem luxusně a bez přestupu

Už řadu let se můžete z Česka do rakouského Grazu dostat po kolejích moderními a luxusními soupravami railjet. Ty jezdí po trati z Prahy přes Brno. U některých spojů je nutné přestoupit ve Vídni, ale cesta se dá snadno naplánovat jako přímá. Z českého hlavního města pojedete dnes asi sedm hodin, z moravské metropole přes čtyři hodiny. Po skončení výluky na trati Česká Třebová – Brno se cestovní doby opět zkrátí. Čím dříve si u Českých drah zakoupíte jízdenku, tím větší máte šanci, že získáte kontingent za výhodnější cenu.

Více na www.cd.cz

TRAŤOVÁ MĚSÍČNÍ JÍZDENKA – 10 DNÍ pro nepravidelné dojíždění

Využíváte vlak často, ale nepravidelně? Jezdíte do zaměstnání jen v některé dny a jindy zase pracujete z domova? Nebo se chystáte jezdit na výlety, třeba během jarních prázdnin? Pokud ano, může se vám hodit traťová jízdenka s platností na měsíc, během kterého si můžete sami vybrat deset dní pro její aktivaci.

Existuje řada možností, jak při cestách po železnici ušetřit. Mezi oblíbené způsoby patří traťové jízdenky. Ty jsou ideální jak pro každodenní dojíždění, tak pro cestující, kteří potřebují vlak často, ale v různé dny. Právě na druhou skupinu myslely České dráhy, když loni zavedly nabídku v podobě Traťové měsíční jízdenky – 10 dní, která chytře kombinuje výhody dlouhodobého a jednorázového dokladu. Její platnost je přesně 30 dní a během této doby s ní lze cestovat deset libovolných dní, přičemž trasu, která nesmí přesáhnout 150 kilometrů, si zákazník nadefinuje sám.

Široká skupina zájemců

Kdo může s touto variantou vydělat? Třeba zaměstnanec, který pracuje na poloviční úvazek a nepravidelně dojíždí do vzdáleného města, takže vlak potřebuje například jen ve středu a ve čtvrtek. Nebo maminka na rodičov-

ské dovolené, která může z rodinných či ekonomických důvodů cestovat, jen když si zajistí hlídání. Výhodné to může být i pro podnikatele, který dopředu neví, zda vyrazí za klientem během týdne jednou, nebo pětkrát, ale zkušenosti ho naučily, že jízda po železnici ho stojí méně peněz než autem.

Tato jízdenka přináší výhody i tomu, kdo si u zaměstnavatele vyjednal práci v režimu home office, ale čas od času musí prezentovat své výsledky při osobním setkání ve firmě. Nabídka je zajímavá též pro studenty, kteří mají výuku jen několikrát týdně, nebo babičky a dědečky, kteří jezdí hlídat vnoučata.

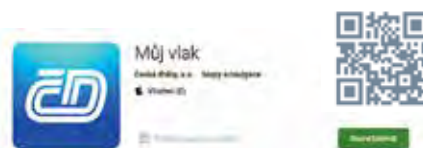
Aktivace pomocí telefonu

Desetidenní variantu traťové měsíční jízdenky lze zakoupit výhradně přes aplikaci Můj vlak, nedá se tedy pořídit u pokladny. Jízdenku je nutné před první cestou daného dne aktivovat přímo

v aplikaci, což znamená, že váš mobilní telefon musí být v tu chvíli připojený k internetu. Jakmile aktivaci provedete, můžete cestovat vlakem, kolikrát chcete, a to až do půlnoci. Krok nelze po provedení aktivace vrátit, proto je praktické si den vyznačit až těsně před nástupem do vlaku. Eliminujete tak riziko, že se vám na poslední chvíli změní plány. □

Vlastnosti jízdenky

- » Má platnost 30 dní a během této doby můžete cestovat deset libovolných dní.
- » Aktivovat daný den můžete i těsně před příjezdem vlaku.
- » Jízdenka platí až na vzdálenost 150 kilometrů.
- » Prodává se v různých variantách: pro 1. i 2. třídu, pro držitele aplikace IN 25 nebo IN 50, pro děti, studenty, důchodce apod.
- » Můžete ji koupit pouze přes aplikaci Můj vlak.
- » Neplatí při vnitrokrajských cestách v regionálních vlacích na území Jihomoravského, Plzeňského a Zlínského kraje.

Příští zastávka: Výtoň

**Nový tříkolejný most potřebujeme.
Teď. I pro budoucnost.**

**SPRÁVA
ŽELEZNIC**

**LET
S VÁMI**

Přečtěte si víc.

Bolívie

Text a foto: Tereza Košnářová

HORSKÉ PUTOVÁNÍ NA ŘÍDKÉM VZDUCHU, ale s latinským temperamentem

Tato jihoamerická země disponuje rozlohou asi čtrnáctkrát větší než Česká republika. Oproti nám má pouze zhruba o milion obyvatel více. Při přechodu hranic ze sousední Brazílie si člověk rázem uvědomí, co to znamená. Uprostřed Pantanalu, největšího mokřadu na světě, našlo svůj domov nepřeberné množství rostlin i živočichů, ale skoro žádní lidé.

Pasačka koz se svým pomocníkem

Hlavní město Sucre

Ženy odpočívají na tržišti

Vyřídila jsem nezbytné formality a naskočila na autobus. Protože opuštěný Pantanal slouží také jako stezka pro pašeráky drog, bolivijské úřady si jedinou hlavní silnici střeží a každou chvíli vozidla v obou směrech prohledává hlídka. Na palubu přistoupí skupinka statných mužů v kanadách a tmavě zelených bomberech se žlutým nápisem Policia a nekompromisním hlubokým hlasem přikazuje: „Documentos, por favor!”

Z největšího města do hlavního

Vystoupila jsem v Santa Cruz de la Sierra. Největší město Bolívie je moderní a rušné a soustředí se v něm část bolivijského průmyslu. Kromě koloniální, staré části jsem jen marně hledala očekávanou atmosféru. Místo mi i tak posloužilo k seznámení se s místními zvyky. Muži posedávající na lavičkách se ve stínu palem v upravených parcích schovaní za velké stránky periodik dozvídají, co je nového. Jihoamerická družnost se projevuje i při této aktivitě – málokdo čte osamocen. Vykukují, probírají aktuality a opět se noří do fádků.

Ze Santa Cruz jsem se přesunula do Sucre. I přes existenci silnice se v kopcích jezdí spíše po nezpevněné cestě a vzdálenost 260 kilometrů se překonává 17 hodin. Nakonec mi ani nevadilo, že v noci nic nevidím. O silnici se dvěma pruhy a svodidly jsem si nechala zdát. Autobus zastavil uprostřed noci pasažérům. Rozespalá jsem trochu naivně hledala frontu k toaletám. Spolu-

Cena buřinek je vysoká a v deštivém počasí si na ně majitelky navlékají igelitový sáček, aby svůj poklad ochránily.

cestující mi pobaveně vysvětlili, že kdo chce, vykoná potřebu tam, kde dosahují paprsky světla. A jede se dál.

V hlavním městě Sucre jsem se dozvěděla, že jsem byla po celý svůj život uváděna v omyl, když učebnice označovaly za hlavní město Bolívie La Paz. Obyvatelé Sucre jsou na tuto chybu zvyklí, ale přesto velmi hákliví. V roce 1825 byla po dlouholeté válce vyhlášena nezávislost a v platnost vstoupila ústava napsaná Simonem Bolívarem. Tento venezuelský rodák se ocitl v Sucre, kde trávil svůj čas v domě, který se dnes jmenuje La Casa de la Libertad a sídlí v něm muzeum bolivijské historie. Nakrátko se stal bolivijským prezidentem a řídil odtud své snahy o sjednocení všech jihoamerických států. To mu sice nevyšlo, na jeho počest nicméně pojmenovali nově vzniklý stát a národní měnu.

Ženy v buřinkách

Špatně dostupné město se nachází v nadmořské výšce 2 810 metrů. Většinu budov tvoří původní koloniální stavby natřené na bílo a přezdívá se mu La Ciudad Blanca, bílé město. Nejenom kvůli architektuře, ale i kvůli

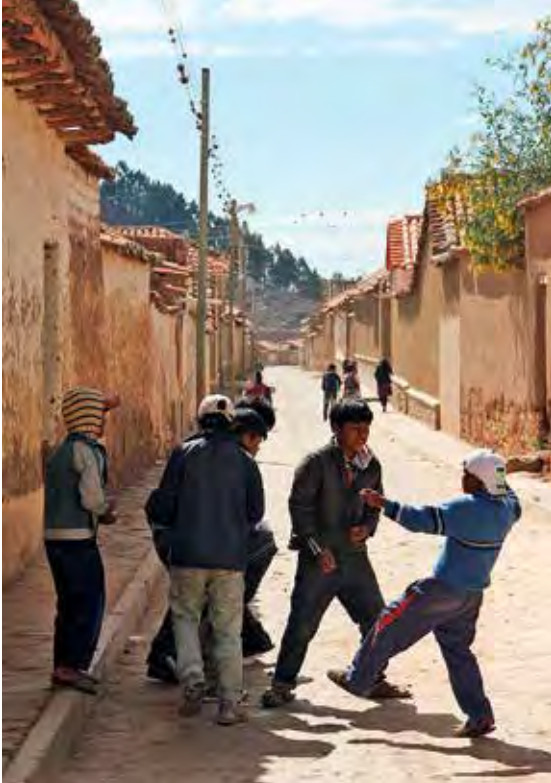
oděni místních se člověk cítí, jako by se ocitl v dobách minulých. Ženy oblékají široké sukně, obouvají kožené sandály s menším podpatkem, proti ušpinění se chrání zástěrou, na ramena věší barevný vak a na hlavu si posazují klobouk, zpod kterého jim vykukují dva zapletené dlouhé černé copy.

Často se dají na hlavách zahlédnout buřinky. Není známo, jak se na ženské hlavy v Bolívii dostaly, ale ve druhé polovině 19. století se prý jeden anglický obchodník vydal udělat terno právě sem. O jeho zboží nebyl zájem, tak si dopomohl Iži. Prohlašoval, že buřinky jsou v Evropě poslední módou a že žádná žena z lepší rodiny se bez ní neobejde. Na vyšší kruhy to platilo a Bolivijsky začaly buřinky skupovat ve velkém. Jejich cena je ovšem vysoká a v deštivém počasí si na ně majitelky navlékají igelitový sáček, aby svůj poklad ochránily.

Výuka jazyků

Cizinci zůstávají v Sucre dlouhodobě, protože je to oblíbená destinace pro studium španělštiny. Jazykové školy nabízejí lektoři jazyka s odborným pedagogickým vzděláním, stačí si zvolit jazykovou úroveň. Ve volném čase si každý vybere aktivitu sobě blízkou, chodí se na treky, do kina nebo do výtečných restaurací. Nedaleko za městem si fandové prehistorie prohlíží dinosaury otisky.

I já jsem po dobu šesti týdnů poctivě každý den docházela na dopoledne do školy a po obědě už o něco méně poctivě psala domácí úkoly. Několik od-

Potyčka kluků v městečku Tarabuco

polední v týdnu jsem věnovala dobrovolnictví a doučovala angličtinu v kurzech pořádaných místní organizací pro děti, jejichž rodiny by si placenou výuku nemohly dovolit. Dokonce jsem dostala kytičku a bonbon ke Dni učitelů.

U stříbrných dolů

V Potosí se nám při čekání na vyložení nákladu ze zavazadlového prostoru zkomplikoval příjezd. Než se dostalo na naše krosny, řidič zabouchl, skočil za volant a odjel. Nadmořská výška 4 090 metrů nám nedovolila se za ním

Potosí se stříbrnými doly uvnitř hory

rozeběhnout. Dala se do nás zima, teplé oblečení zůstalo také uvnitř. Řidiči prý po dlouhé jízdě vyhládllo a odjel se kamsi do hor najíst. Nám nezbylo, než si na návrat zavazadel pár hodin počkat.

Potosí je známé stříbrnými doly a horníky láká představa pohádkového zbohatnutí. I přes fakt, že si v průměru vydělají dvakrát tolik co běžní Bolivijci, jsou podmínky v dolech otrněné a těžké pracujícím mužům neodlehčuje žádná moderní technika. Bezpečnostní předpisy neexistují, šachty nikdo nemapuje a čas od času dochází k propadům.

Pomoc jménem koka

Tomu, kdo není na vysokou nadmořskou výšku zvyklý, nepomůže ani relativně dlouhá aklimatizace. Kromě tablet na horskou nemoc existuje ještě jedna alternativa. Stačí si zaběhnout na ulici k prodáváče usazené vedle obrovského pytle naplněného sušenými lístky koky. K menšímu sáčku za pět bolivianos přidává kousek vápenitého kamínku, nezbytného k vytvoření kokainových solí v rozžvýkané kašičce. Díky nim problémy s horskou nemocí odezní. Lísty pomůžou také s únavou nebo zaženou chuť k jídlu.

Nebo dáváte přednost čaji? Pak lístky koky zalejte převařenou vodou, jen efekt čkejte v tomto případě o něco slabší. V Bolívii je užívání kokových lístků legální a místní lidé je žvýkají pravidelně. Vznik závislosti prý nehrozí, přesto si je do jiných zemí nevozte. Ne všude jsou ke koce takto shovívaví a za její pouhé držení hrozí postih.

Optický klam na bílé ploše Salaru de Uyuni

Vchod do stříbrných dolů

Hudebník při jedné z mnoha oslav

Na cestu nám svítilo sluníčko, kvůli kterému se dá podlehnout klamnému dojmu, že je venku pěkně. Ale mrzlo a tváře nám bičoval ostrý ledový vítr.

Do dolů se chodí na placené prohlídky a průvodce návštěvníky vodí až do míst, kde se pracuje. Ve stáncích u vchodu se horníkům pořízují dary v podobě lístků koky, 96% alkoholu na posilěnou při práci nebo dynamitu používaného při dolování.

V Kaňonu Inků, nedaleko města Tupiza, jsme se v o něco přívětivější nadmořské výšce projížděli na koňském hřbetě scenérií příhodnou westernům. Na červeně zbarvené planině rostou vysoké kaktusy a pískovcové skály vytvořila eroze do vysokých špičatých věží.

Pouhých 100 kilometrů odtud se nachází městečko San Vicente, kde dopadli a při přestřelce smrtelně zranili Butche Cassidyho a Sundance Kida,

bandity, kteří se po útěku ze Spojených států dostali až do Bolívie, kde ve své kriminální činnosti pokračovali tak dlouho, až s nimi došla trpělivost i místním.

Jako na kurzu přežití

Naše několikadenní výprava o dvou džípech na náhorní plošinu Altiplano a solnou pláň Salar de Uyuni by se dala považovat za kurz přežití. Samotná náhorní plošina se nachází ve výšce 3 000–5 000 metrů nad mořem. Na cestu nám svítilo sluníčko, kvůli kterému snadno podlehnete klamnému dojmu, že je venku pěkně. Ale mrzlo a tváře nám bičoval ostrý ledový vítr. Topení v autech se nezapínalo kvůli naprasklým

sklům a ani v noci jsme se neohřáli – v místech na přespání se také netopí.

Naše hospodyně Bernardina, Bolivijka v typickém oděvu, si do kožených sandálků s malým podpatkem oblékla vlněné punčocháče, klobouk vyměnila za čepici a v polních podmínkách nám vyvářela. Dostatek jídla byl zásadní. Kvůli energii spotřebovávané na zahřátí jsme měli permanentní hlad.

Nepohodlí vyvažovaly dechberoucí pohledy na Altiplano, kde jsme pozorovali stáda pasoucích se lam. Lagunu Colorada, červené jezero, obarvují vodní řasy, kterými se živí plameňáci. S radostí jsme naskákali do horkých pramenů, lázní s nejkrásnějším výhledem. Náhorní plošinu totiž charakterizují desítky kilometrů rozlehlé roviny ohraničené prstencem vysokých hor. Při jejich překročení se o patro výše otevře další nekonečná rovina.

Na jedné z nich se nachází Dalího poušť – surrealistické scenérie vypadají

přesně jako mistrovny obrazy. Jedná se o zajímavou shodu reality a umělcovy fantazie. Dalí sám místo nikdy nenavštívil. Salar de Uyuni, největší solná pláň na světě, je několik stovek kilometrů čtverečních rozlehlá bílá plocha. Nejedná se však o sníh, nýbrž o sůl, jejíž vrstva dosahuje až 70 metrů. Mezi lety 2014 a 2019 vedla část trasy rallye Dakar právě tudy.

Přespali jsme v hotelu kompletně postaveném ze solných kvádrů a ráno si přivstali na východ slunce. To se sluníčko pomalu přehupuje přes horský masiv, až se najednou paprsky dostanou na druhou stranu a obrovská bílá plocha se zbarví do oranžova. Jako by někdo cvakl vypínačem a rozsvítil.

Na hřbitově vlaků

El Cementerio de Trenes, hřbitov vlaků, zničehonic vystoupí z pouště poblíž Uyuni. Stojí na něm desítky zrezivělých vlakových souprav

Národ, který slaví

Bolivijci neustále něco oslavují. V době mého příjezdu to byl zrovna Svátek matek. Ulice, uzavřené pro dopravu, zdobily transparenty a průvody v kostýmech předváděly hudební nebo sportovní um. Vzduchem létaly konfety a všeobecně veselí zakončil po setmění mohutný ohňostroj. V následujících měsících jsem měla tu čest oslavit ještě Den nezávislosti, Den učitelů a několik dalších událostí. Během bujarých radovánek nikdo nezůstal na pochybách o významu dané akce.

Střecha kostela v Sucre

La Paz je strženo majestátní horou Illimani

Projížďka na koni westernovou krajinou

Dynamit se tu prodává bez omezení

Hřbitov vlaků v poušti poblíž Uyuni

Horské prameny na náhorní plošině Altiplano

Znovu jsem vytáhla tabletky na horskou nemoc, protože se město nachází v nadmořské výšce 3 650 metrů.

Voda se tu vaří při 88 stupních Celsia.

ze 40. let minulého století, některé i starší. Jak a proč se tam dostaly? Od druhé poloviny 19. století se z Uyuni po železnici sváželo nerostné bohatství až k Tichému oceánu, kam bolivijské území v té době dosahovalo. Ve válce s Chile však Bolívie, která prohrála, o přístup k moři přišla. Vývoz postupně upadal, až se hangáry skladů uzavřely a nepotřebné vlaky se v poušti ponechaly svému osudu. Dnes tvoří za městem neodmyslitelnou kulisu.

Přesunula jsem se do La Paz. Celým jménem se nazývá Nuestra Señora de la Paz, naše dáma míru. Znovu jsem vytáhla tabletky na horskou nemoc,

protože se město nachází v nadmořské výšce 3 650 metrů. Voda se tu vaří při 88 stupních Celsia a Gustave Eiffel zde postavil budovu nádraží. Koloniální centrum a finanční centrum s mrakodrapy obklopují obytné čtvrtě, tyčící se na vysokých okolních kopcích. Na horizontu se vyjímá majestátní hora Illimani, jež je se svou nadmořskou výškou 6 439 metrů druhou nejvyšší horou Bolívie.

Fotbaloví fanoušci

Bolivijci by nebyli správní Jihoameričané, kdyby nefandili fotbalu. Za svou vášní chodí na stadion Hernanda Silese, jeden z nejvyšše položených na světě. Mezinárodní fotbalová federace střídavě zakazovala a povolovala stadion užívat pro mezinárodní utkání kvůli nesporné výhodě, kterou domácí oproti hostujícím týmům mají.

Neprostopné hory protнула ve 30. letech minulého století 64 kilometrů dlouhá El Camino de la Muerte, silnice smrti, aby se stříbro vytěžené v tamních dolech snadněji odváželo. Nálepku nejnebezpečnější silnice na světě získala

kvůli relativně dlouhému úseku, ve kterém se zakousává do skalních stěn. V jednom jízdním pruhu se v ostrých zatáčkách vyhýbaly nákladáky autobusům a osobním autům. Od srážu hlubokého 400 metrů je nedělila žádná svodidla a ne jeden vehíkl se zřítíl do propasti. Od dob vzniku silnice tam prý zahynulo více než 88 tisíc lidí. Dnes se už dá jet jinudy, ale převážně starší obyvatelé na svou starou silnici nedají dopustit.

Cestovatelé si do zápisníku přidávají zážitky, kdy za přísných bezpečnostních instrukcí celou trasu sjíždí na kole. Nahoře, v necelých 5 000 metrech nad mořem, se kochají krásou rozeklaných vrcholků And. O 4 000 metrů níže pak zelenou džunglí – projíždí se všemi klimatickými pásy. Ve městečku Copacabana jsme na břehu jezera Titicaca nasedli na trajekt a dopravili se na Isla del Sol, sluneční ostrov, rodiště jednoho z inckých bohů. Z paluby jsme se kochali výhledy na neobvykle tmavě modrou hladinu obklopenou zasněženými Andami.

Kvůli vzdálenosti od pevniny bylo nutné přenocovat, takže zbyl čas na trek po ostrově, hledání zajímavých zákoutí a pozorování života místních. Už nás ani nepřekvapila nadmořská výška, pohybovali jsme se opět v necelých 4 000 metrech nad mořem. Místním však zima ani řídký vzduch nevadí. I na ostrově hrají fotbal, kde se dá, a pohyb ani fandění rozhodně nešídí. □

Vlakem do Švýcarska

+ sleva 20 % na dvoudenní skipas
ve ski resortu Davos Klosters

© Destination Davos Klosters / Matthias Paitner

Cestování
vlakem
je ekologické

Přímý noční spoj Praha–Curych

- moderní lůžkové vozy
- ze stanice Sargans návazné spojení do ski resortu
- sleva na skipas po předložení jízdenky ČD od 21. 1. do 23. 4.

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/cdski

České dráhy
Národní dopravce

VÝROČÍ VÍTĚZNÉHO ÚNORA přineslo sochu Gottwalda i digitálky

A byl tu zase měsíc měsíců – únor –, na který připadalo výročí uchopení moci komunisty a také narození mučedníka Julia Fučíka, v tom roce kulaté – osmdesáté. A tak se noviny plnily zprávami o přijatých závazcích a iniciativách a frázemi o Únoru jako pevné hrázi nebo věrnosti jeho odkazu či o tvůrčích činech, jež ho rozvíjí. A napříč republikou se konala slavnostní shromáždění a aktivy Lidových milicí a v Moskvě zase Dny Prahy.

Text: Michal Petrov
Foto: archiv autora

»» Dělnický prezident pro Pečky

Pečky na Kolínsku o čtyřech tisícovkách obyvatel by určitě v roce 1983 měly spoustu lepších nápadů, jak utratit téměř půl druhého milionu korun než za pomník prvního komunistického prezidenta, ale režimní poplatka rozhodla. Dílo sochaře Rudolfa Svobody, které přijel odhalit Miloš Jakeš, pozdější generální tajemník ÚV KSČ, se o pět let později ocitlo v rámci filatelistických oslav kulatin Vítězného února i na poštovní známce.

Pomník Kl. Gottwalda v Pečkách

Na slavnostním shromáždění pracujících nymburského okresu promluvil soudruh Miloš Jakeš

PEČKY 15. února (ČTK) — Historikové nejnovější pracující lidé před 35 lety si v pátek v Pečkách připomínali slavnostní obřadem a náhodou pomně vysocehodnotnou produkci KSČ a komunistického stranického hnutí Klementa Gottwalda praroditelů nymburského okresu.

Slavnostní akce byla zahájena v 10 hodin před pomníkem K. Gottwalda v ulici K. Gottwalda v Pečkách. Na shromáždění promluvil soudruh Miloš Jakeš, generální tajemník ÚV KSČ, který vyzval pracující k jednotě a k tomu, aby se postavili na stranu lidu.

Na shromáždění promluvil i soudruh Vladimír Kořístka, předseda okresního výboru KSČ, který vyzval pracující k jednotě a k tomu, aby se postavili na stranu lidu. Po shromáždění proběhla slavnostní obřadní akce, při níž byla odhalena socha K. Gottwalda. Akce byla zakončena koncertem lidových skladatelů.

Pomník Klementa Gottwalda v Pečkách byl odhalen 15. února 1983. Sochaře Rudolfa Svobody vytvořil v letech 1978-80. Socha je vysoká 1,8 metru a je zhotovena z bronzu.

První transplantace jater v ČSSR

BRNO 3. února (ČTK) — První transplantaci jater v ČSSR uskutečnil 2. února na II. chirurgické klinice fakultní nemocnice Krajského ústavu národního zdraví v Brně tým chirurgů pod vedením prof. MUDr. Vladimíra Kořístky, DrSc. Současný stav pacienta je dobrý.

Přednost II. chirurgické kliniky fakultní nemocnice v Brně a šéf operativního týmu prof. MUDr. Vladimír Kořístka, DrSc., a první český soubor s transplantacemi jater Josef Nýdl.

»» Nemocniční unikát

Týmu kolem přednosta brněnské II. chirurgické kliniky profesora Vladimíra Kořístky se v únoru 1983 podařil husarský kousek v podobě hned dvou transplantací jater, což byl zákrok, který se do té doby v Československu neuskutečnil. Nemocnice u sv. Anny v Brně se stala teprve pátým pracovištěm na světě, na němž se tyto operace podařilo provést. V obou případech se jednalo o neveliké nemocné mužské pacienty. Operacím předcházela řada pokusů na zvířatech – profesor Kořístka předtím provedl například 150 transplantací jater u prasat.

»» Koleje do betonu

Po letech dovozu se u nás v únoru 1983 rozeběhla sériová výroba speciálních panelů pro tramvajové tratě. Do té doby se importovaly z Maďarska a také jejich tuzemská produkce běžela na lince vyvinuté díky maďarské licenci. Dílce jsou známé jako typ BKV, což je zkratka budapeštského dopravního podniku. Sice urychlovaly výstavbu i rekonstrukci tratí, ale jejich nevýhodou byl hluk a v případě prvních dodávek z hýskovské Prefy i mizerná kvalita. Kvůli ní se výroba přesunula k Vojenským stavbám. Dnes se panely BKV už běžně nepoužívají.

• **SPECIALNI PANELY** vyráběné podle maďarské licence na lince vyvinuté ve Výzkumném ústavu mechanizace, automatizace a technologie výroby stavebních dílců v Praze umožní přestavět až jedenáct kilometrů pražských tramvajových tratí ročně. Provoz této linky, který má být zahájen ještě letos, přinese nejen možnost zvýšení objemu rekonstruovaných tramvajových tratí, ale také snížení celkových nákladů.

Text: Martin Karlík
Foto: Jakub Bouček

NEÚSPĚŠNÝ ATENTÁT NA MARIII TEREZII Výbuch ve Velkém Depotu

Některé památníky v krajině nám připomínají významná místa našich dějin. Často tragická. Někdy se ale stane, že rozsáhlé neštěstí postupně vyvane z lidské mysli a po desítkách nebo stovkách let už nikdo ani neví, co má pomníček někde u cesty nebo na kopci připomínat. To je i případ Velkého Depotu v jižních Čechách.

Cestou z Týna nad Vltavou směrem na Soběslav si pozorný poutník může vpravo od silnice všimnout barokního sousoší. Působí jako přirozená ozdoba malebné krajiny. Ve skutečnosti je to připomínka tragédie, při které umírali lidé a další byli zmrzačeni. A prý šlo dokonce o atentát na samotnou královnu a císařovnu Marii Terezii.

Vítězství na šancích

Tragédií se tady ale stalo více. Začátkem 18. století zde nejspíše vznikly šance. To jsou opevněné valy, které chránily návrší, ze kterého mohla v případě potřeby útočit armáda. A naši vojáci je opravdu využili. První bitva, o které na tomto místě víme, se udála 5. června 1742. Tehdy si Karel Lotrinský poměřoval síly s Francouzi. O dva a čtvrt roku později tu Rakousko bojovalo s Prusy. Obě bitvy domácí vyhráli, a tak si na tomto šťastném místě armáda vybudovala cvičiště pro dělostřelce. Rozhodnutí o jeho zřízení padlo roku 1749. Erár ještě ve stejném roce uzavírá nájemní smlouvu s vlastníky pozemků, takže se postupně zrodí vojenský prostor o rozloze 110 740 čtverečních sáhů. To je přibližně šest Václavských náměstí. Což pro dělostřelce není zase tak moc.

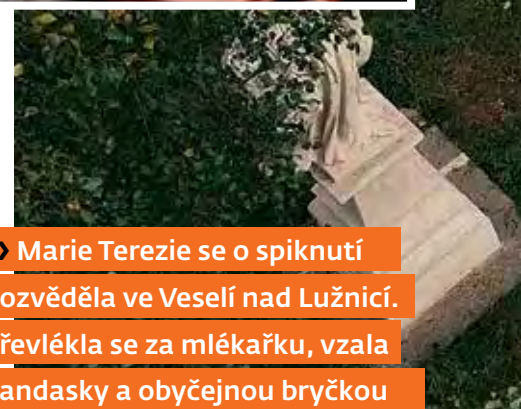
Sudy s pivem a střelným prachem

Ve zmíněné výměře je započtená nejen samotná střelnice, ale také sklady, místo pro stříkačky na hašení, laboratoře na výrobu střeliva, kovárnu, zámečnickou dílnu a ubikace. Nechyběly ani boudy s potravinami a pivem. Těch tu bylo 17 a skoro v každé se čepovalo jiné pivo. Asi nepřekvapí, že tyto boudy byly docela oblíbené. Po většinu roku zde ale panoval klid. Vojenská cvičení se tady odehrávala zpravidla jen od června do září, kdy místo ožilo spoustou lidí, techniky a rovněž koní. A klidu nepřidávala ani střelba z kanonů.

Hluk dělaly určitě i kartáčové náboje. Nevíme, jestli se na tomto místě i vyráběly, ale byla to munice, která se v polovině 18. století používala. Kartáčový náboj nesloužil k úklidu. Šlo o lepenkový náboj, ve kterém byl střelný prach a kousky olova, případně střepy nebo kamínky či hřebíky. Pokud by vás takový náboj zasáhl, byl by jeho výbuch to poslední, co byste v životě viděli. Munice to byla velmi účinná.

Smrtící výbuch

Dne 21. června 1753 o půl sedmé ráno se v místě, kde dnes najdeme zmíněné barokní sousoší, ozvala mohutná explo-

» Marie Terezie se o spiknutí dozvěděla ve Veselí nad Lužnicí. Převlékla se za mlékařku, vzala bandasky a obyčejnou brýčkou dojela do Týna nad Vltavou.

ze. Výbuch zasáhl laboratoře, ve kterých se vyráběl střelný prach. Jak velká tragédie to byla, se dočítáme v dopise, který 30. června poslal panský direktor Protiva z Týna nad Vltavou řídícímu Vorlovi do Červené Řečice. „Veliké neštěstí v ležení c. k. polního dělostřelectva stalo se dne 21. června, kdy prach ve dvou laboratořích se vzňal a obě zničil, při čemž asi osmdesát osob starých i mladých dělostřelců život ztratilo neb k zmrzačení přišlo, tak že ze všech sotva deset osob zdraví nabude. Jsou ale již nové dvě laboratoře zřízeny, na nichž dnem i nocí se pracuje, by k příštím cvičení připraveny byly.“

Nakonec bylo mrtvých asi devadesát a další postižení ohluchli, oslepli nebo se z nich stali invalidé. S umírajícími a zemřelými měl plné ruce práce též děkan z Týna, který píše: „Kteří v ležení zůstali, tam také zemřeli, a na místě

u kříže později postaveného pohřbeni byli. Kteří zde zemřeli, pohřbeni u svatého Víta, pozůstali na živu buď oslepli, neb ohluchli a zůstali invalidy.“ Zmínka o svatém Vítu se netýkala známé katedrály v Praze, ale hřbitovního kostela v Týně nad Vltavou.

Panovnice v převlečení za mlékařku

O události se logicky hodně mluvilo. Přece jen to byl obrovský výbuch a mrtvých bylo hodně. O místě zvaném Velký Depot a zdejším neštěstí bychom ale dnes možná nevěděli, kdyby se celá tragédie neodehrála právě v roce 1753, kdy na dělostřelecké cvičení zavítala samotná panovnice. Marie Terezie dorazila spolu se svým chotěm a dalšími významnými hosty. A tak se vyrojily spekulace, že výbuch nebyl náhoda.

Jedno z nabízených vysvětlení bylo, že se v laboratořích připravoval ohňostroj na počest vzácných hostů a nějak se to nepovedlo. Je pravda, že ohňostroje si oblíbil například Rudolf II., takže to nebyla věc Habsburkům neznámá, ale toto vysvětlení nezní moc pravděpodobně. Mnohem atraktivnější je druhá spekulace, a sice že šlo o atentát na hlavu státu. Podle zaručených zpráv se ale Marie Terezie o spiknutí dozvěděla, ve Veselí nad Lužnicí se převlékla za mlékařku, vzala bandasky a obyčejnou bryčkou dojela do Týna nad Vltavou. Jiné vysvětlení je, že pomohla nešťastná náhoda, a to defekt na kole královského kočáru.

Lidská chyba místo spiknutí

Jenže nic z toho není pravda. V době výbuchu byla královna dost daleko. Velký Depot explodoval 21. června a Marie Terezie přijela až o měsíc a půl později,

Kdo nechal postavit pomník?

A kde se u silnice vzal pomník obětem neštěstí? Nechala ho postavit samotná Marie Terezie. Po návratu z vojenského cvičení, kde se dozvěděla o velké tragédii, zadala ve Vídni úkol vytesat sousoší, které smrt skoro devadesáti lidí a zmražení dalších desítek připomíná dodnes. Až půjdete kolem, můžete mrtvým vzdát úctu tichou vzpomínkou.

přesněji 6. srpna. Je dosti nepravděpodobné, že by se přes 40 dní pohybovala v místě, kde na ni chtěli spáchat atentát, a pak stejně přijela. Ač to není taková senzace, musíme se smířit s tím, že někdo prostě udělal chybu při výrobě výbušniny a vyhodil sebe i desítky svých kolegů do povětří. □

— LOCOMOTIF VYMETÁ DEPO —

SLEVY
AŽ 50%

— MÓDA PRO FANOUŠKY ŽELEZNICE —

www.locomotif.cz

  [Locomotif.cz](https://www.instagram.com/locomotif.cz)

 info@locomotif.cz

Historické události a pověsti se zapisují i do tvorby nových slov

Některé historické události vejdu do dějin. Jiné dokonce i do jazyka. Vezměme si třeba sedláky u Chlumce. Všichni víme, jak dopadli, i když ne každý si hned vzpomene na selské povstání v roce 1775. Takových přirovnání k událostem a osobnostem z historie, národních pověstí nebo biblických příběhů najdeme v češtině spoustu.

I kdybyste Bibli nikdy nečetli, určitě znáte slovo jobovka, které obecně označuje špatnou zprávu. Výraz vznikl zkrácením fráze Jobova zvěst. Šlo o hluboce věřícího muže, na kterého byly seslány těžké rány, aby se tak projevila upřímnost jeho víry. Nebohý Job čelil ztrátě majetku, přišel o rodinu a byl stížen těžkou nemocí. Přes to všechno si zachoval víru v Boha, ve zkoušce věrnosti obstál a vše odebrané mu bylo navráceno.

Když rebel hraje na housle

Z prostředí českých dějin a pověstí pochází pořekadlo o tom, jak nouze naučila Dalibora housli. Tento obrat nám sděluje, že když člověka okolnosti donutí, dokáže i to, co by jinak nezvládl. Nejspíše se ale ptáte, co přesně znamená slovo housli. Není divu, pokud tento výraz neznáte: jde totiž o archaické, už nepoužívané sloveso, které značí hrát na hudební nástroj. Co se Dalibora týče, míní se jím historická osobnost Dalibora z Kozojed, který je ovšem opředěn řadou mýtů.

O Daliborovi víme jistě to, že když v roce 1496 došlo ke vzbouření poddaných v Ploskovicích na Litoměřicku, rebelující lid si místo svrženého krutovládce dosadil za nového pána právě jeho. Novopečený pán se na svém místě dlouho neohrál – na rozkaz krále byl zatčen a uvržen do vězení. Dále už se výklady historiků různí. Někteří tvrdí,

že Dalibor si osamocený v žaláři zoufal, a tak si vyprosil housle a sám se na ně naučil hrát. Jiní zase soudí, že houslemi v pověsti o Daliborovi se nemyslí hudební nástroj, ale mučicí instrument zvaný housle. Když prý Dalibora mučili, bolest jej přiměla zpívat a hrát, tedy přiznat se ke svému zločinu.

Jak utržit výprask

Přesuňme se ale do novějších dějin, konkrétně do roku 1849, kdy skončilo neslavně maďarské povstání proti habsburské monarchii. Povstalci utrpěli drtivou porážku a nakonec dobrovolně kapitulovali u města Világoš. To se dnes nachází na rumunském území a nese jméno Širia. Maďarský Világoš se však v češtině zachoval až do současnosti, a to v pořekadle dostat világoš jako synonymum pro výraz utržit výprask.

Ještě novějšího data je expresivní slovo maglajz, kterým popisujeme vřavu, zmatek nebo pranic. Také za tímto výrazem stojí původně zeměpisný název – jméno bosenského města Maglaj. To vešlo do dějin udatností svých obránců, kteří při rakousko-uherské okupaci v roce 1878 kladli nečekaně silný odpor, takže zde vypukly nelítostné a krvavé boje. V bitvě o Maglaj bojovali na straně císaře i čeští vojáci, kteří si domů přivezli maglajz jako výraz pro zmatenou, nepřehlednou bitku. A obohatili jím češtinu o další slovo. □

>> Film měsíce

V KINECH
OD
23. ÚNORA

MEDVĚD NA KOKSU

Vskutku nevšední podívanou slibuje herečka a režisérka Elizabeth Banks, která našla inspiraci v reálném příběhu z roku 1985. Tehdy proběhla médii zpráva, že medvěd objevil v divočině balíčky s kokainem, snědl je a pošel. A protože takhle přímočarý příběh film nedělá, rozhodla se Banks pro stejný základ, ale s úplně jiným pokračováním. Takže když pašerákům z letadla vypadne kokain a objeví ho čtvrttunové chlupaté monstrum, nejenže po jeho požití nepojde, ale začnou se dít věci.

Drogy totiž vypadly nad idylickou přírodní rezervací, kde o návštěvníky není nouze.

A to se ke klasickým výletníkům, dětem za školou, matce jednoho z nich nebo strážcům parku přidali i gangsteři, kteří hledají spadlý kokain, či policista, který pro změnu pátrá po těchhle gangsterech. Jakkoli sem každý dorazil z jiných důvodů, za chvíli všechny spojuje společný cíl – uniknout před běsnícím zdrogovaným chlupáčem.

USA, 95 MIN.

REŽIE – ELIZABETH BANKSOVÁ

HRAJÍ – KERI RUSSELLOVÁ, RAY LIOTTA,

ALDEN EHRENREICH, BROOKLYNN PRINCEOVÁ,

O'SHEA JACKSON JR., KRISTOFER HIVJU, MARGO

MARTINDALEOVÁ, JESSE TYLER FERGUSON

>> Divadlo

SLÁVY DCERY

Natalie Kocab, dcera muzikanta, zpěváka a bývalého politika Michaela Kocába, má na svém spisovatelském kontě několik románů, sbírek básní i divadelních her. Tu nejnovější s názvem Slávy dcery nyní v pražském divadle La Fabrika zrežirovala herečka Vanda Hybnerová. Jde o snovou fantastní divadelní road movie, zároveň o tragikomickou, ostrou a nostalgickou výpověď dětí silných otců. „Je to má pocta mimům, velkým umělcům své generace a všem dcerám a synům těchto impozantních mužů. Je to taky komedie... Protože co děláme, když už víc nejde brečet? Začnem se smát,“ říká o hře její autorka.

>> Výstava

MARTIN ZET: OLOVO

O Vánocích leje olovo kdekdo, ale sochař a performer Martin Zet tuhle činnost pojal ve velkém. Zpracovává ho do uměleckých děl, která jsou nyní vystavená v Galerii Františka Drtikola Příbram. Olovo jim často dodává absurdní tón – třeba těžké pingpongové pálce nebo zvonu, v němž se kvůli vysoké hustotě kovu nešíří zvuk. „Olovo je fascinující materiál. Je krásné i toxické. Chtěl jsem na výstavě ukázat jeho podoby od kompaktních exaktních tvarů – čtyřstěnu, krychle – až po křehké krystalické struktury,“ říká Martin Zet.

GALERIE FRANTIŠKA DRTIKOLA PŘÍBRAM

OTEVŘENO DO 9. BŘEZNA

INZERCE

>> Film na doma

TŘI TYGŘI VE FILMU: JACKPOT

Ostravští Tři Tygři zaseknou drápy humoru i do vašich obrazovek nebo monitorů. Road trip z Ostravy do Prahy je plný šílených událostí, nečekaných odboček (Brno?) a akčních scén ve zběsilé akční komedii s Albertem Čubou (v roli Milana), Štěpánem Kozubem (v roli Davida), Robinem Ferrem (v roli Roberta) a Vladimírem Polákem (v roli Herberta). Najde David po cestě ztraceného otce, Robert lásku a sebevědomí, Milan krém značky Indulona a slávu a Herbert vytožené angažmá? Film je dostupný online na iTunes, Google Play, v O₂ Videotéce, na Starmaxu a dalších platformách.

100%

DOCENT PŘEKONÁVÁ I PŘÍPADY 1. ODDĚLENÍ

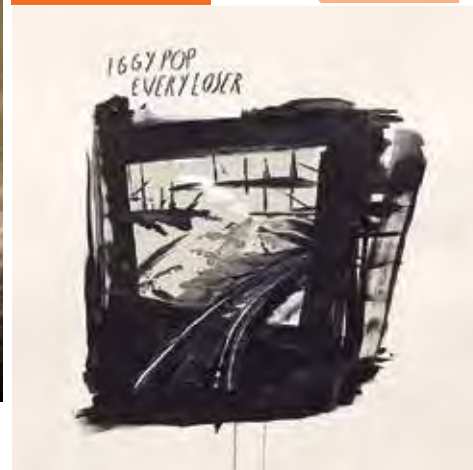
Dobrá zpráva potěší vždycky. A tady jedna je: Případy 1. oddělení nebudou jediné, čím se duo Josef Mareš a Jan Malinda blýskne na poli novodobé televizní tvorby. Minisérie Docent jejich scenářistický talent pečeti.

Dobrá zpráva je ještě lepší v tom, že zatímco bývalý elitní policista Josef Mareš a novinář a scenárista Jan Malinda psali Případy 1. oddělení (a v případě Mareše i Devadesátky) podle skutečných kriminálních případů, u Docenta už vsadili na vlastní nápady a představivost. Navíc se rozhodli propojit komediální žánr s kriminálkou, na čemž si vylámala zuby řada scenářistických bardů. Nejenže to dali napoprvé, ale navíc s grácií, která překonává i tuzemský vysoký nadprůměr. Také měli štěstí, že psali pro třetího šikovného – režiséra Jiřího Stracha, který jejich povedenému scénáři vdechli působivou televizní podobu.

Název série odkazuje k hlavnímu hrdinovi Stehlíkovi (Ivan Trojan), kterého zaměstnanecké tabulky vyženou z akademické půdy na policejní oddělení – k šéfovi (Ondřej Vetchý), jenž si o jeho teoretických postupech myslí své. Jako nutné zlo ho nechá pracovat s mladou problematickou kolegyní Fousovou (Tereza Ramba) na nevyřešených případech, které se ovšem čím dál více dotýkají i aktuální vraždy. Příběh těží z humoru z nesourodé dvojice, poměrů na policejním oddělení a legraci vyvolá i debata o „citlivé umělecké duši“ režiséra Renče. Vedle toho však autoři nesleví, pokud jde o „vážnou“ krimi zápletku a napětí. Litovat lze jediného – že Docent má jen tři díly. Nezbyvá než vyhlížet dvojku, na níž už autoři pracují.

d

» Deska

IGGY POP EVERY LOSER

Ač by se mohl kmotr punku Iggy Pop vyhřívat na výsluní svých dosavadních alb a v pětasedmdesáti letech si užívat hudební důchod, jde tento nezmar úplně odlišnou cestou. Má novou desku Every Loser, do které napěchoval tolik energie, že mu mohou mnozí závidět. Na pomoc si pozval řadu přátel, namátkou se jedná o Davea Navarra z Jane's Addiction, Chada Smithe z Red Hot Chili Peppers a jeho bývalého parťáka Joshe Klinghoffera, Duffa McKagana z Guns N' Roses, Stonea Gossarda z Pearl Jam a zároveň je zde ke slyšení vůbec poslední nahrávka zesnulého bubeníka Foo Fighters Taylora Hawkinsa.

tv

» Kniha

DENÍK VĚRKY KOHNOVÉ JANA PONCAROVÁ, JIŘÍ SANKOT

Tohle je příběh české Anny Frankové. Kohnovi nastoupili v lednu 1942 do transportu na plzeňském nádraží a už se nevrátili. Do jejich bytu se nastěhovali jiní nájemníci, věci původních obyvatel se postupně poztrácely. Zmizelo vše kromě deníku, který si dvanáctiletá Věrka Kohnová schovala u kamarádky své matky. Rodinné tajemství k němu po letech přivedlo spisovatelku Janu Poncarovou, která působivý příběh zpracovala ve spolupráci s historikem Jiřím Sankotem. Kniha vychází 23. února.

» TV tip

YELLOWSTONE

S Kevinem Costnerem v hlavní roli a s vizitkou loni nejsledovanějšího seriálu v USA přichází i na domácí obrazovky westernová podívaná Yellowstone. Zachycuje rodinu Duttonových v čele s Johnem Duttonem, která ovládá největší dobytčí ranč ve Spojených státech. Uprostřed měnicích se aliancí, nevyřešených vražd, starých ran a těžce získávaného respektu je toto místo v neustálém konfliktu se svými sousedy – rozrůstajícím se městem, indiánskou rezervací a prvním americkým národním parkem.

PARAMOUNT NETWORK / OD 13. ÚNORA

Co se děje

Díky provokaci ho našla policie

Bývalý kickboxer a influencer Andrew Tate poslal aktivistce Gretě Thunbergové na Twitteru vzkaz, v němž se chvástal, že vlastní přes třicet vozů, a chtěl po ní, aby mu spočítala jejich emise. Dívka ho vtipně odpálkovala poznámkou o malém přirození, ovšem Tatův post navedl policii na místo, kde se právě nachází – spolu s jeho bratrem pak byli zatčeni pro podezření z obchodu s bílým masem.

Tomáš Chlup předstihl Leoše Mareše

Moderátor Leoš Mareš už není s 1,1 milionu sledujících nejúspěšnějším Čechem na Instagramu. Předstihl ho devětadvacetiletý fitness influencer Tomáš Chlup, který se věnuje sportu, posilování a crossfitu. Chlapík, který

začínal natáčením gay pornofilmů jako Sven Basquiat, se sociálními sítěmi věnuje asi osm let a v rozhovoru pro iDNES.cz přiznal, že si na Instagramu přijde na statisíce korun měsíčně.

Soutěž o voucher na snímek Tři Tygři ve filmu: JACKPOT

Máte rádi Tři Tygry? Tahle ostravská partička herců se proslavila bláznivými scénkami s nekorektním humorem především na internetu, ale nyní ji můžete obdivovat nebo zatracovat i ve snímku Tři Tygři ve filmu: JACKPOT, a to i doma. Na tři z vás čeká voucher na přehrání filmu v iTunes zdarma. Stačí správně odpovědět na otázku.

Jak se jmenuje postava, kterou ve snímku Tři Tygři ve filmu: JACKPOT hraje Štěpán Kozub?

- A David
- B Štěpán
- C Herbert

Odpověď zadejte do příslušného formuláře na www.cdprovas.cz do 15. února 2023.

FOTO: PAVEL KLÍKAR

ZMÍNKA NA TIKTOKU A KNIHOVNA JE V OBLEŽENÍ

Sílu sociálních sítí v minulých týdnech poznali i zaměstnanci Městské knihovny v Praze na Mariánském náměstí. Po pětadvaceti letech se díky TikToku stal hitem turistů působivý sloup z knih, který stojí v jejím foyer.

Kdysi se mohl ve filmu Samotáři, figuruje v řadě průvodců a všimli si ho každý, kdo do knihovny od roku 1998 zavítal, včetně řady turistů. Opravdovou slávu zažívá až nyní a stačilo k tomu dvacetisekundové video, které se jako lavina rozšířilo na TikToku. Rázem se z pražské knihovny stalo jedno z hlavních míst, které je při pobytu v Praze nutné navštívit – a před budovou se proto v poslední době tvoří fronta za frontou.

Ikonický sloup nazvaný Idiom nebo Sloup věděni poskládal slovenský umělec Matěj Krén, který se na instalaci z knih specializuje – podobnou vytvořil třeba v brazilském Sao Paulu. Na stavbu pražského díla se použilo 8 000 knih, které pomocí zrcadel vyvolávají dojem nekonečného sloupu. Vzhledem k tomu, že nyní jeho snímky na sociální sítě postují desítky lidí denně, není pochyb o tom, že zájem o Idiom ještě poroste. Ostatně, i proto k němu knihovna připravila speciální QR kód.

FOTO: GABRIEL LUBRÁNEK

>> To nej z Instagramu

Zpěvák **Štefan Margita** ukázal fanouškům své loni zesnulé ženy Hany Zagorové unikátní snímek. „Hance vůbec tahle výška ve skleněném boxu nevadila,“ napsal k němu.

Herečka **Sára Affašová** oznámila, že ji na newyorském Times Square požádal o ruku její přítel – taktéž herec – **Martin Donutil**.

Dokonalou postavou se z dovolené v Dubaji pochlubila **Denisa Grossová**, starší dcera někdejšího premiéra Stanislava Grosse.

Text: Petr Horálek
Ilustrace: Digishock

ZKOUŠKA LÁSKY

V kupé druhé třídy znělo falešnými hlasy: „Dědeček měl kolotoč, sežral mu ho červotoč. Babička se naštvála, hup do vody udřála.“ Veselá nálada si podmanila všechny cestující v rezervovaném a od zbytku soupravy odděleném voze. Až na Bohemíra, který se nenápadně vsunul do uličky a předstíral pozorování jinovatkou postříbřené krajiny. Jeho kolegové to shovívavě tolerovali a bavili se cestou na teambuilding do vinného sklípku na jižní Moravě i bez něj. Celou akci zajistil náměstek, který se v posledních týdnech choval vůbec nějak mile, lidsky, a dokonce schválil i malé odměny.

Bohemírovi najednou někdo poklepal na rameno. „Máte jít za panem náměstkem do jedničky, potřebuje s vámi probrat něco citlivého,“ pravil tajemník Karel, který se u svého šéfa těšil naprosté důvěře. Bohemír s ulehčením opustil chodbičku a pokud možno nenuceně se přesunul do vedlejšího vozu. „Počkejte tady, šéf hned přijde,“ dodal Karel a ukázal na příkázané místo před umývárnou. Za chvíli se ozvalo otevírání dveří a náměstkův hlas: „Hned budu zpátky, miláčku, jen vyřídím jednu pracovní trivialitku. Pa, broučku.“

Zatímco tajemník Karel decentně zmizel, příkvačený náměstek zatlačil Bohemíra až k výstupním dveřím. „Musíte mi okamžitě pomoci, potřebuju vyluštit tuhle šifru,“ zaúpěl tiše železniční boss a nenápadně předal detektivovi lístek s nápisem: NEPASOUBLIERANNIVERSAIREDEEMA! „Prý je to zkouška lásky, musím na to odpovědět ještě předtím, než vystoupíme z vlaku. Zkuste tu šifru nějak rozluštit, máte na to přece kurzy. Asi to bude přesmyčka, písmeno E se tam vyskytuje často, snad použila Morseovu abecedu, každopádně algoritmus nemůže být složitý, když to dala mně. Ale, proboha, zachraňte mě, nechci ji ztratit.“

Bohemír s údivem pohlédl do náměstkových zjihlých očí a potom vzal do ruky lístek. Stěží potlačil úšklebek a hned se opatrně zeptal. „Jak dlouho znáte, hm, autorku té zprávy? Neskrývá před vámi nějaké tajemství?“ Nadřizený se kupodivu neurazil a místo toho přitakal. „Stýkáme se asi dva měsíce, potkali jsme se náhodou na ulici. Ale vše je naprosto počestné, Lenička mi dokonce zakázala, abych ji navštěvoval doma. Má čas jen přes den. I teď mě pouze doprovází

a pak se hned vrací vlakem do Prahy.“ Bohemír se zamyslel a ještě se zeptal: „Před jakou budovou jste se tehdy potkali?“ Náměstek se zarazil, ale hned odpověděl: „Myslím, že to bylo u zdravotního střediska.“

Bohemír zvážněl a vrátil náměstkovi lístek. Potom se opatrně vydal ke kupé, aby si v odraze na okně nepozorovaně prohlédl objekt náměstkovy náklonnosti. Byla to krásná a oduševnělá žena, která měla v očích odhodlání s náznakem ostražitosti. Nevypadala však na podvodnici ani na nevěrnici. Sevřené koutky úst prozrazovaly, že se jedná o silnou osobnost. Bohemír se opatrně vrátil a pokud možno neutrálním kovovým hlasem vynesl ortel: „Všechno je v pořádku, pane náměstkou. Plně postačí, když u svého tajemníka necháte nápis na lístku přeložit z francouzštiny. A potom si jen rozmyslete, jaký dárek Emě koupíte.“

Kdo je Ema?
A proč se paní
Lenka scházela
s náměstkem
jenom přes den?

Řešení:

Jako vzdelávaný a setělý muž detektiv Bohemír okamžitě poznal, že nápis na lístku není šifra, ale text ve francouzštině, který v překladu zněl: Nezapomenout na Emínu narozeniny. Paní Lenka se s náměstkem na Emínu existenci reagovat. K Bohemírovi náměstek požádal paní Lenku hned následující týden o ruku.

Polévky, ve kterých stojí lžíce

Krémová rajčatová polévka s fazolemi

Klasická kombinace rajčat a fazolí tady dostává úplně nový rozměr. A také obrovský náboj onoho vrcholného chuťového zážitku, který si říká umami. Vydatně jí k tomu pomáhají i další lahodné ingredience.

4 PORCE

| 30g másla | 1 oloupaná cibule nakrájená nadrobno | 2 rozetřené stroužky česneku | 1 oškrábaná mrkev nakrájená nadrobno
 | 1½ lžice sušených bylinek, jako je oregano, bazalka, tymián, i ve směsi | 170g rajčatové pasty | 125g suchého bílého vína | 420g scezených konzervovaných bílých fazolí
 | 1l drůbežího vývaru | 50g nastrouhaného parmazánu | 120g drobných lístků špenátu | 185ml smetany ke šlehání (nemusí být) | sůl a čerstvě umletý pepř

PŘÍPRAVA:
45 MINUT

1 V silnostěnném hrnci rozehejte při střední teplotě máslo. Vsypete cibuli, česnek a mrkev a smažte asi pět minut, až mrkev zvláční. Zhruba po třech minutách smažení vmíchejte bylinky, aby se rozvoněly.

2 Zvyšte teplotu a vmíchejte rajčatovou pastu. Restujte ji asi dvě minuty, aby zintenzivněla její chuť. Vlejte víno, povařte tři minuty, až se většina tekutiny odpaří.

3 Přidejte většinu fazolí (zhruba jeden hrnek), vývar, parmazán, osolte a opepřete. Zamíchejte a při mírné teplotě povařte pod pokličkou asi tři minuty, občas promíchejte. Polévku pak rozmixujte tyčovým mixérem.

4 Vsypete do ní zbylé fazole, přidejte lístky špenátu, chcete-li, smetanu. Promíchejte, případně dochuťte solí a pepřem a podávejte nejlépe s křupavým pečivem.

Italská parmazánová polévka s knedlíčky a pestem

Ciao bella! Tahle italská krasavice voní bazalkovým pestem a evokuje tak léto, ale pozor, oblékla si lyžařskou kombinézu a vyrazila na hory. Zahřeje i ve vánici!

KNEDLÍČKY: | cca 1 hrnek strouhanky | 1 hrnek nastrouhaného parmazánu | 2 lžíce sušené petržele
 | 2 lžíce bazalkového pesta (hotový výrobek) | ½ lžičky sušeného granulovaného česneku | 750g mletého drůbežního masa | rostlinný olej
VÝVAR A DOKONČENÍ: | 1 lžíce olivového oleje | 1 oloupaná větší a nadrobno nakrájená cibule | špetka mleté sladké papriky
 | 1,5l kuřecího vývaru | 750ml vody | 2–3 kusy kůrky z parmazánu | 1 hrst drobných těstovin | 3 lžíce bazalkového pesta
 | 2–3 hrsti listové zeleniny, jako je kadeřávek, špenát apod., větší listy nakrájejte | sůl a čerstvě umletý pepř

PŘÍPRAVA:
1 HODINA

1 Troubu předehřejte na 200 °C a doprostřed umístěte mřížku. Plech vyložte alobalem a ten postříkejte olejovým sprejem nebo potřete vrstvičkou oleje. Případně použijte pečicí papír.

2 V míse promíchejte vidličkou strouhanku, parmazán, petrželku, pesto a sušený česnek, aby byly rovnoměrně promísené. Pak přidejte mleté maso a promíchejte, aby se směs spojila. Nemusíte ji příliš zpracovávat, aby knedlíčky zůstaly vzdušné. Lžící oddělujte kousky a vytvarujte kuličky, které v rozeztupech kladte na připravený plech. Měli byste mít okolo 30 knedlíčků. Pečte je zhruba 20 minut, až budou opečené a pevné.

3 Zatímco se knedlíčky pečou, rozehřejte ve velkém silnostěnném kastrolu olej a vsypte cibuli. Při střední teplotě ji smažte asi pět minut, pak přidejte papriku, vlejete vývar a vodu a přidejte kůrky z parmazánu. Vařte asi 15 minut.

4 Vsypte těstoviny a vařte je podle pokynů na obalu, asi tři minuty před dovařením těstovin přidejte do polévky pesto, listovou zeleninu a pečené knedlíčky. Před podáváním vyndejte kůrky parmazánu, polévku dochuťte solí a pepřem a podávejte s případným dalším nastrouhaným parmazánem k dochucení.

DOPRAVNÍ NEHODĚ LZE VELMI ČASTO ÚČINNĚ PŘEDCHÁZET. PODÍVEJ SE NA VIDEA, KTERÁ VYCHÁZEJÍ Z REÁLNÝCH DOPRAVNÍCH NEHOD A ZJISTÍŠ JAKÉ MOHOU BÝT DOPADY NEHODY, KTEROU NECHCEŠ ZAŽÍT!

TATO VIDEA VIDĚLO TISÍCE ŘIDIČŮ A CESTUJÍCÍCH. TY JEŠTĚ NE?

TATO VIDEA TI POMOHOU VÍCE MYSLET NA SEBE A NA SVÉ BLÍZKÉ NA TVÝCH CESTÁCH.

tytozvladnes.cz a podívej se na další varovná videa

Soutěž o knihy nakladatelství Albatros

Pošlete nám správně vyluštěnou křížovku a tři z vás mohou vyhrát jednu z knih od nakladatelství Albatros. Čekají na vás tituly Z deníku kocoura Modroočka pro děti, Lékaři na horách: Neviditelní hrdinové pro dospělé čtenáře a Kvítka v bytě pro milovníky flóry.

Svou odpověď zadejte do formuláře na www.cdprovas.cz do 15. února 2023.

Gilbert Keith Chesterton (1874–1936), britský spisovatel, literární a společenský kritik, novinář, esejista, básník a dramatik:

... viz tajenky

POMŮČKA: OLLA, PTI, TEĽA, TUAN	POLNÍ PLODINA (SLOV.)	NECHAT O SAMOTĚ	ZAČÁTEK 1. TAJENKY	?	CHOBOTNATCI	PŘEDLOŽKA	ZNAČKA ČAJOVÉ SMĚSI	?	DNO BÝVALÉHO MOŘE	INDICKÁ TISKOVÁ AGENTURA	NÍSTĚJ (OHNIŠTĚ KAMEN)	ŘIČKA	?	KONEC 2. TAJENKY	JMÉNO HEREČKY JANŽUROVĚ	OVOCNÁ ZAHRADA
SÍLA				BELGICKÉ LÁZNĚ				HUDEBNÍ ZKRATKA (PIANISSIMO PIANISSIMO)					ZVÝŠENÝ TÓN C GEOMETRICKÉ TĚLESO			
INDICKÝ CHLĚB				VÝHERNÍ POUKÁZKA TKÁŇ (MEDIC.)				NEVOLNÍ-KOVA								
SPRÁVCI SBÍREK								PODZIMNÍ MĚSÍC ZEMĚDĚLSKÉ VOZIDLO								
?	ZAÚPĚNÍ (KNIŽNĚ) ŘÍM. BOHYNĚ ÚRODY					TEXTOVÁ ZKRATKA FRANC. FILM. KOMIK				DÝM PODNOŠ					DÍL	JUDSKÝ KRÁL
UŠNÍ TĚLÍSKO							PYSK METODA				SOUČÁST DVEŘÍ NA TOM MÍSTĚ					
NÁPOJE Z CHMELE					PŘÍSTROJ VIDINY							JÍDELNÍ MISKA VODNÍ ŽIVOČICH				
STOVKY				SOUTOK ZNAČKA VYSAVAČŮ				RUSKÝ PANOVNÍK HORLIVÝ					VYSOKÉ KARTY TROP. VEG. FORMACE			
?	VELKÉ KOLO	HRÁČ TENISU VRAZIT (FACKU)								VĚDOMÍ TRN					STÁT USA	FILUTA (EXPR.)
KVĚTINY (SLOV.)						AFRICKÝ STÁT SOPEČNÁ HORNINA					SHOWMAN 1 000 KG (SLOV.)					
ŠPANĚLSKÁ POLĚVKA					ZAČÁTEK 2. TAJENKY LÉKOPISNĚ OZNAC. SOLI									I		
KRÁL ZVÍŘAT				MRCHOŽRAVÝ PTÁK DÁMSKÝ KLOBOUČEK				LEHKÝ TOP. OLEJ (ZKR.) ČESKÝ REŽISÉR (VÍT)				BIBLIČKÝ PRAOTEC				
NÁHROBNÍ NÁPIS							TAMTEN VRCH					JEMNOCIT				
ZNAČKA CÍDIDLA						ZEMINA HON						STARO-ŘECKÝ BŮH SLUNCE				
MALÝ OTA					POVRCHOVÝ DŮL OPAR (BÁS.)											
?	STARO-ŘECKÁ DROBNÁ MINCE	KONEC 1. TAJENKY	ITALSKY LÁSKA UVĚST V MANŽELSTVÍ													
OTÁZKA PŘI SÁZCE				CHORVATSKÝ OSTROV STŘEŠNÍ KONSTRUKCE												
DOMÁCKY BOŽENA						NEŠIKOVNÝ (PŘENES.) MALAJSKÉ OSLOVENÍ PÁNA	ÚŘADY (ZASTAR.)									
ANGLICKÁ PŘEDLOŽKA (NAD)					SPZ LITOMĚŘIC STARÁ JEDN. HMOTNOSTI											
PODLAHOVÁ KRYTINA																
PŘEKVAPOVAT																
ZASÉVAT				TVRZE (ZASTAR.)												

ALBATROS MEDIA a.s.

Citat z minulého čísla:

Nikdo nemůže objevit svět pro někoho jiného. Všichni to musíme udělat sami za sebe a pro sebe.

Soutěž pro chytré hlavy

1 Jak dlouho trvá manželství Patricie Strouhalové?

- A 12 let
- B 22 let
- C 32 let

2 Kdo sídlil na zámku v Bruntále?

- A velmistr
- B velkovévoda
- C viceprezident

3 Jak se jmenovala Karlova Studánka ve filmu S tebou mě baví svět?

- A Hadovka
- B Kamenná stráž
- C Apalucha

4 Kde koupíte Traťovou měsíční jízdenku – 10 dní?

- A u průvodčího ve vlaku
- B na pokladně ve stanici
- C v aplikaci Můj vlak

5 Kde pracovala Tereza Košnařová jako učitelka v dětském domově?

- A v Indii
- B na Tahiti
- C v Nepálu

6 Který článek v tomto čísle vás nejvíce zaujal?

Na tuto otázku je nutné odpovědět, její správnost se však neposuzuje.

Soutěžít můžete na www.cdprovas.cz

Na webových stránkách vyplňte příslušný formulář a své odpovědi zadávejte do **15. února 2023**. Nezapomeňte uvést svůj e-mailový kontakt nebo zpětnou adresu. Tři výherce odměníme poukázkou do obchodní sítě PONT v hodnotě 1 000 Kč. Další tři z vás obdrží Skupinovou víkendovou jízdenku ČD (ve verzi pro celou Českou republiku) v hodnotě 899 Kč.

Správné odpovědi z minulého čísla:

- 1 – používání sociálních sítí
- 2 – ze dřeva
- 3 – Nebudem
- 4 – 6 736
- 5 – na Šumavě

pont to go

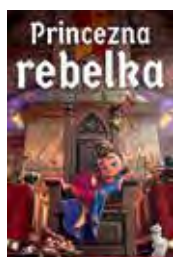
Lednové soutěže

Soutěžili jste v minulém čísle ČD pro vás?

Přesvědčte se, zda jste odpovídali správně.

Soutěž o voucher na film Princezna rebelka

Kdy měla českou premiéru americká hra Jezinky a bezinky? **B v roce 1958**

Soutěž o (audio)knihy s tajemnem

Tajenka zní: **Všichni to musíme udělat sami za sebe a pro sebe.**

Každý měsíc s námi můžete vyhrát poukázky PONT, Skupinovou víkendovou jízdenku ČD a další ceny.

Program pro
STUDENTY

Se stipendiem vstříc budoucnosti s nejlepšími vyhlídkami

Dejte se na dráhu, která dává smysl. Zapojte se do **Stipendijního programu ČEDés** u největšího českého železničního dopravce.

Benefity programu:

- příspěvek na studium a jízdné
- příspěvek za nástup k ČD
- odborná praxe v provozu ČD
- jisté pracovní uplatnění
- profesní a osobnostní růst

www.mojedraha.cz

České dráhy
Národní dopravec

Vlakem na hory

**Levnější lyžování
v českých skiareálech
Špičák, Tanvaldský
Špičák, Ostružná,
Pernink a Lipno**

- sleva na skipas po předložení jízdenky ČD od 21. 1. do 26. 3. 2023
- spojení do 2 hodin z krajských měst v ČR
- ve vlaku bezplatná přeprava lyží a snowboardů
- ve skiareálu Lipno sleva 30 % na denní skipas s ČD Yetti

TIP

Ve skiareálu Davos
ve Švýcarsku
sleva 20 % na
dvoudenní skipasy

Pojed'te s námi.
www.cd.cz/cdski

 České dráhy
Národní doprava